

**DE GEESTELIJKE STRIJD
DOOR DE EEUWEN HEEN**

Jan van Buren

DE GEESTELIJKE
STRIJD DOOR DE
EEUWEN HEEN

vanaf de hof van Eden tot Armageddon

*De geestelijke strijd door de eeuwen heen,
vanaf de hof van Eden tot Armageddon*

Copyright © 2015 OudeSporen online uitgeverij

Auteur: Jan van Buren

Redactie en bewerking: Hugo Bouter

Opmaak en design: Jan Paul Spoor

Distributie: CBC, Houten

ISBN/EAN 978-94-91797-12-5 E-book

ISBN/EAN 978-94-91797-11-8 Paperback

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

'Want onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten'.

Efeziërs 6:12

Inhoud

Woord vooraf

1. Die vanaf het begin het einde verkondigt

1.1. Inleiding	13
1.2. Satans opstand en zijn eeuwige bestemming	18
1.3. De eerste Adam heeft gefaald	19
1.4. De mens bestaat eeuwig voort.	20
1.5. De laatste Adam overwint	20
1.6. Satan, de misleider	21

2. De hemel met de aarde verbinden

2.1. De hernieuwde aanval	23
2.2. De torenbouw van Babel	24
2.3. Wanneer de Schepper niet wordt geëerd, maar het schepsel	25
2.4. De zonden van de Kanaänieten	26

3. Eén volk uit de volken

3.1. De belofte van God aan Abraham	27
3.2. De zegen dankzij de Zoon	28

4. Het ontstaan van het volk Israël

4.1. Jozef en de listen van de satan	29
--	----

4.2. Satan tracht het volk te vernietigen, maar God leidt het uit	30
4.3. Vele malen ternauwernood gered van een complete genocide.	31
<i>5. Van wie is het Beloofde Land?</i>	
5.1. Gods voorwaarden om te wonen in Zijn land	33
5.2. Het land van God en Zijn oogappel	34
5.3. Een land met een unieke naam	35
<i>6. Het volk Israël in het land</i>	
6.1. De inbezitneming van het land.	37
6.2. De tijd van de richters	39
6.3. De tijd van de koningen	40
6.4. Het tienstammenrijk	41
6.5. Het tweestammenrijk	42
6.6. Rust voor het land, de wegvoering een feit	45
<i>7. Het volk in ballingschap</i>	
7.1. Bidden in de richting van Jeruzalem	47
7.2. De zeventig jaarweken	47
7.3. De vier wereldrijken	48
<i>8. God gedenkt Zijn volk</i>	
8.1. Lo-Ammi: u bent Mijn volk niet	51
8.2. De terugkeer van een overblijfsel	51
<i>9. God geopenbaard in het vlees</i>	
9.1. Geboren, geleefd, en gestorven naar de Schriften	53
9.2. Jezus en Zijn Vader	54
9.3. Jezus en de engelen	55
9.4. Confrontaties met de tegenstander	56
9.5. De demonen	58
9.6. Jezus' rede over de laatste dingen	59

10. Christus en Zijn engelen in het boek Openbaring

10.1. De toestand van de gemeente	63
10.2. De zeven zegels en de zeven bazuinen	65
10.3. De gebeurtenissen tot aan het einde	68

Appendix 1: De toekomst van Israël

1. De olijfboom: takken worden geënt, andere worden afgehouden	79
2. De vijgenboom: ook een beeld van Israël	81
3. Het visioen van de doodsbeenderen	82
4. De terugkeer van Israël naar het land	82
5. De valse profeet	84
6. Jeruzalem, een bron van vreugde	85

Appendix 2: Christenen en het volk Israël in de eindtijd

1. Tekenen van de eindtijd	87
2. Gods weg met Israël	88
3. De houding van de volken tegenover Israël	89
4. Onze houding als christenen tegenover Israël	90
5. De openbaring van de antichrist	92
6. De engelen in de hemelse gewesten	92
7. Satan en zijn engelen	93
8. Onze positie in de hemelse gewesten en onze strijd	94
9. Lessen uit Israëls geschiedenis	100
10. Geen strijd meer, maar eeuwig bij Hem!	104

Woord vooraf

Heeft de sterveling niet een strijd te voeren op aarde? Dat was de verzuchting van Job, zo'n 3500 jaar of nog langer geleden (zie Job 7:1). En daarbij dacht hij niet zozeer aan de strijd om het bestaan als wel aan de geestelijke strijd, een strijd waarin elk mens betrokken is. Namelijk de grote, kosmische strijd tussen God en de satan, tussen Gods engelen en die van de tegenstander. Dat is het onderwerp van dit boek, dat ons meeneemt naar het begin van de Bijbel en vervolgens dit conflict beschrijft tot aan het einde der tijden. In grote lijnen volgen we dus de geschiedenis vanaf het eerste tot en met het laatste bijbelboek, het boek Openbaring, dat ons ook de definitieve overwinning schetst over al Gods vijanden. In de appendices zien we dan dat het volk Israël het brandpunt zal zijn van de strijd in de eindtijd, ook in politieke zin, en hier leren wij ook meer over ons eigen aandeel als christenen in de verschillende facetten van de geestelijke strijd.

Laten wij ons wapenen voor de strijd als goede soldaten van Christus Jezus, maar daarbij ook instemmen met de woorden van Johannes op Patmos: *'Gelukkig hij die leest en zij die de woorden van de profetie horen en die bewaren wat daarin geschreven staat; want de tijd is nabij'* (Openb. 1:3).

Terneuzen, zomer 2014

1. Die vanaf het begin het einde verkondigt

1.1. Inleiding

Elke dag tonen de media ons beelden van oorlogen op diverse plaatsen in de wereld. Ondanks de vredesakkoorden die gesloten worden, leven vele volken niet in vrede met elkaar. Komt er dan nooit een einde aan de machtsstrijd en het vreselijke geweld? Waarom krijgen de Joden steeds de schuld van de oorlogen en onrust in het Midden-Oosten en wordt de staat Israël niet door omringende landen erkend? Wat is de oorzaak van het antisemitisme? Is het niet opvallend dat de christenvervolgung zich concentreert in de landen rond Jeruzalem? En hoe weten we dat we in de eindtijd leven?

Om deze vragen te beantwoorden is het belangrijk de voorgeschiedenis van deze machtsstrijd te kennen en te weten welke machten hierachter zitten. Wanneer we de Bijbel ter hand nemen, zullen we ontdekken dat er een machtsstrijd begon in de hemel, die zich vervolgens verplaatste naar de hof van Eden. Deze strijd in de hemelse gewesten en hier op aarde, vooral in het Midden-Oosten, duurt nog steeds voort. En de strijd is uitgebreid over de hele aarde, ver weg en dichtbij. Elke dag worden we ermee geconfronteerd. De machtsstrijd tussen volken

onderling wordt gevoerd met materiële wapens. Met nucleaire wapens zijn diverse landen in staat om in korte tijd veel tegenstanders te doden en grote verwoestingen aan de infrastructuur en de gebouwen aan te richten. En met chemische wapens, onzichtbaar gevaarlijk gas, kan men het milieu aantasten en de lucht vergiftigen.

Door de eeuwen heen is er echter ook een andere strijd gaande, een geestelijke strijd! Soms is de vijand in de geestelijke strijd zichtbaar, een andere keer is deze verborgen. Van groot belang is dat we berekend zijn op een aanval, en van tevoren voorzorgsmaatregelen nemen om een onverhoedse aanval te kunnen weerstaan. De satan, de grote tegenstander van God, gebruikt zowel grof geweld als gevaarlijk gif. Hij heeft heel wat pijlen op zijn boog, waardoor in de loop der eeuwen velen dodelijk zijn getroffen (zowel letterlijk als figuurlijk), of hun leven lang geestelijk zijn verwond en beschadigd. Door zijn leringen zijn velen ook vergiftigd of bedwelmd. Om ons te beschermen en weerbaar te doen zijn in deze strijd, is het van groot belang de geestelijke wapenrusting aan te doen en de tactiek van onze geestelijke tegenstander, de grote vijand van onze zielen, te kennen.

Daarom is het van groot belang dat wij het Woord van God kennen. Wij kunnen o.a. veel leren van de geschiedenis van het volk Israël, van hun falen en overwinningen in het geloof. Bovenal kunnen we veel leren van Christus Zelf. Hij liet Zich in alle situaties leiden door Zijn Vader in de hemel. Hij kende het Woord van God als geen ander en liet Zich bij het toepassen daarvan volledig leiden door de Heilige Geest. Als wij Jezus volgen, kan dat een weg van verdrukking, benauwdheid, vervolging, naaktheid, gevaar of het zwaard met zich meebrengen. Paulus, een man met ervaring als weinig anderen, bemoedigt ons echter met de volgende woorden: *'Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad. Want ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde van God in Christus Jezus, onze Here'* (Rom. 8:35-39).

De dag komt dat God ingrijpt en aan elke strijd en oorlog een einde zal maken. Dan komt de lang verwachte vrede. God heeft door de mond van de profeet Jesaja gesproken: *'Zo zegt de HERE, de Koning van Israël, zijn Verlosser, de HERE van de legermachten: Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste, en buiten Mij is er geen God. En wie kan, zoals Ik, roepen, het bekendmaken en het voor Mij uiteenzetten, sinds Ik een eeuwig volk een plaats gegeven heb? En laten zij de toekomstige dingen, dat wat komen zal, hun bekendmaken'* (Jes. 44:6-8). *'Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben'* (Jes. 46:10).

God heeft met de wereld, en in het bijzonder met het volk Israël, nog een groot plan. Met Zijn Naam heeft Hij Zichzelf aan dit volk verbonden, en daarom zal ook hun naam en nageslacht altijd blijven bestaan (Jes. 66:22; Rom. 9:1-6). Om dit plan van God te ontdekken gaan we een reis door de tijd maken van wel zesduizend jaar. We doen dit met een open Bijbel, met Gods Woord in onze hand. De Bijbel is een heel bijzonder boek en hij is geschreven door mensen die hiertoe door God zijn geïnspireerd (2 Sam. 23:2-3; Hebr. 1:1; Joh. 20:30-31; 21:24-25). God waarschuwt ervoor om niets toe te voegen aan, en niets af te doen van datgene wat Hij heeft gezegd en wat schriftelijk is vastgelegd in het boek van God, de Bijbel (Openb. 22:18-19; Spr. 30:5-6; 1 Kor. 4:6). Opmerkelijk is het dat velen in navolging van de satan wel van Gods Woord afdoen en ook dingen eraan toevoegen.

God, de eigenlijke Auteur van de Bijbel, waarschuwt daarbij ook geen eigenmachtige uitlegging toe te laten (2 Petr. 1:18-21). Met menselijke wijsheid kun je de Bijbel niet begrijpen. Steeds dienen we Schrift met Schrift vergelijken. De Schriften zijn het die van Christus getuigen. De godsdienstige leiders met wie Hij tijdens Zijn openbaar optreden werd geconfronteerd, geloofden niet wat er in de Schriften over Hem stond geschreven. Daarop concludeerde Hij: *'Hoe zult u dan Mijn woorden geloven'* (Joh. 5:39; vgl. 1 Kor. 2:4-16)?

Zo kunnen we ook vandaag alleen geloven wat er in het Nieuwe Testament staat geschreven, als we alles geloven wat in het Oude Testament is geschreven – zoals de komst van Christus als Redder om

de zonden te verzoenen en Zijn komst als de Messias, de Koning die op aarde zal regeren. Het is van groot belang te weten wat er geschreven staat. Paulus schreef aan Timoteüs o.a.: *'(...) u die van jongs af de heilige Schriften kent, die wijs kunnen maken tot zaligheid, door geloof in Christus Jezus. Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid. Opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust'* (2 Tim. 3:15-17).

Johannes de Doper mocht uitgaan om zijn volk kennis te geven van de zaligheid in de vergeving van hun zonden (Luc. 1:77). De engel Gabriël getuigde dat God aan de Here Jezus Christus de troon van David zal geven (Luc. 1:32-33). De Messias is gekomen om Zijn volk te verlossen van de vijand van hun zielen, de satan. En Hij komt terug om hen te verlossen van al hun *aardse* vijanden (vgl. Luc. 1:68, 74). Tegen Nikodemus zei Christus: *'Als ik aardse dingen tegen u zei en u niet gelooft, hoe zult u geloven als ik u hemelse dingen zeg?'* (Joh. 3:12). We zien helaas dat velen die niet geloven in deze beide aspecten van Zijn komst en de definitieve bevrijding ook met geloofszekerheid worstelen.

De Bijbel is geen menselijk geschiedenisboek. Toch vinden we veel gebeurtenissen erin beschreven die in het verleden hebben plaatsgehad – reeds vanaf de schepping – en in het bijzonder wat het volk Israël betreft. Wanneer over andere volken wordt geschreven, gebeurt dit steeds in relatie tot dit volk. Het bijzondere van de Bijbel is dat hij niet alleen de geschiedenis verhaalt, maar ook toekomstige gebeurtenissen. Vele profetieën zijn al vervuld, andere zullen nog plaatsvinden (Amos 3:7).

God heeft de eeuw in het hart van de mens gelegd, d.i. het besef van het tijdelijke leven op aarde en het eeuwig voortbestaan na de dood, zonder dat de mens het werk dat God gedaan heeft van het begin tot het einde kan doorgronden (Pred. 3:11). Wij mensen zijn geboren in de tijd, en wij worden door de dood geconfronteerd met de eindigheid van ons aardse bestaan. Voor onze waarneming is alles tijdelijk, alles heeft een begin en een einde en is begrensd. Door onze beperkingen als schepselen kunnen wij dan ook niet begrijpen wat eeuwig is, wat

altijd geweest is en altijd voortduurt. Wij kunnen dit wel geloven! Dit laatste deed bijvoorbeeld Job. Hij sprak: *'God is groot, en wij begrijpen Hem niet'*. Maar voor hem was het geloof wel een zeker weten, ook wat het leven na de dood betreft (Job 36:26; 37:5; 19:25-27; Hebr. 11:1-3). Overweldigd door de grootheid van zijn Schepper, de Almachtige, erkende hij zijn geringheid (Job 39:37; 42:1-6).

Toch zijn er mensen die God de Schepper, de Alomtegenwoordige, de Alwetende, de Almachtige ter verantwoording menen te kunnen roepen. Of die evenals de farao zeggen: *'Wie is de HERE, naar wie ik zou moeten luisteren?'* (Rom. 9:20; Ex. 5:2). Toen Mozes aan God de vraag stelde: *'Wie moet ik zeggen Die mij gezonden heeft?'*, antwoordde Hij: *'IK BEN DIE IK BEN'*. Dat wil zeggen: Hij die was, Hij die is, Hij die zijn zal, oftewel God de Eeuwige en de Onveranderlijke (zie Ex. 3:14). Wanneer mensen in Gods tegenwoordigheid komen en met Hem spreken, moeten zij evenals Mozes beseffen dat zij op heilige grond staan (Ex. 3:5-6).

Voordat God de hemel met de engelen en de aarde met de mensen heeft geschapen, dus voor de grondlegging van de wereld, had Hij een uniek plan. Hoewel de hemel de woonplaats van God is en Hij de aarde aan de mensen heeft gegeven om te wonen, besloot Hij dat er ook mensen bij Hem in de hemel, in het huis van de Vader zouden wonen (Ps. 115:15-16; Ef. 1:3-4; 10). Omdat God als de Alwetende van tevoren wist dat de mens in de zonde zou vallen door de verleiding van de satan, had Hij een plan gereed om hem te redden uit de macht van de boze, zodra deze zich als Zijn tegenstander zou openbaren. Om dit plan ten uitvoer te brengen, had Gods Zoon Zichzelf al voor de grondlegging van de wereld beschikbaar gesteld (1 Petr. 1:20; Ps. 40:7-9; Hebr. 10:5-10). Hoewel God de zondeval nooit heeft gewild, gebruikte Hij de val om – nadat deze had plaatsgehad – te laten zien wat goddelijke liefde inhoudt (1 Joh. 4:9-10).

1.2. Satans opstand en zijn eeuwige bestemming

De Bijbel begint met de woorden: *'In het begin schiep God de hemel en de aarde'* (Gen. 1:1). Toen daarna de eerste schepselen van God, de engelen in de hemel, Zijn scheppingswerken zagen, juichten zij (Job 38:4-7). Te midden van de vele engelen was er een heel bijzondere engel. Hij was een toonbeeld van volmaaktheid, vol wijsheid en schitterend vanwege zijn schoonheid. Daarbij had hij van God een bijzondere aanstelling als een beschuttende cherub ontvangen. Vanwege zijn schoonheid werd hij echter hoogmoedig. Daarbij was hij met zijn hoge positie niet tevreden, en wilde hij zich verheffen boven de andere engelen en zich gelijkstellen aan de Allerhoogste (Ezech. 28:12-17; Jes. 14:12-15). In Jesaja 14:12 wordt hij de morgenster genoemd. (De planeet Venus is de morgenster. De oude naam van deze ster was Lucifer, d.i. lichtdrager). Door zijn opstand tegen God werd de engel van het licht de vorst van de duisternis! De Griekse naam van deze engel, de duivel, is diabolos, d.i. *lasteraar, door elkaar werper, leugenaar*. Zijn Hebreeuwse naam is *de satan*, wat *tegenstander* betekent. In Openbaring 20:2 wordt hij genoemd *'de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan'*.

In zijn opstand tegen God heeft de satan vele andere engelen meegesleept. Na zijn opstand is hij uit Gods directe tegenwoordigheid verbannen en op de aarde geworpen (Ezech. 28:17). Hoewel hij vanaf die tijd de aarde doorkruist, moet hij regelmatig (evenals andere engelen) zijn opwachting maken bij God in de hemel om zich voor de HERE te stellen. In de hemel wil hier zeggen: de plaats van waaruit God regeert (Job 1:6-12; 2:1-7). Tijdens de periode van de Grote Verdrukking zal de satan definitief uit de hemel op de aarde worden geworpen (Openb. 12:9). Na de verschijning van Christus, aan het begin van het Vrederijk, wordt hij door een sterke engel gebonden en voor duizend jaar in de afgrond geworpen en daarna voor een korte tijd losgelaten. Na de duizend jaar wordt hij voor eeuwig in de poel van vuur, de hel, geworpen. Deze plaats heeft God voor hem bereid (Openb. 20:1-3, 7-10; Matt. 25:41; vgl. Matt. 5:22, 29).

1.3. De eerste Adam heeft gefaald

Op de zesde scheppingsdag schiep God de mens naar Zijn beeld en gelijkenis. De mens kreeg de opdracht vruchtbaar te zijn, de aarde te vervullen en haar te onderwerpen; en te heersen over de dieren in de zee, in de lucht en op de grond (Gen. 1:26-28). Ook plantte God een hof in Eden, in het Oosten, en plaatste de mens hierin om die te bewerken en te onderhouden, te bewaren (Gen. 2:8, 15). Als vertegenwoordigers van God hadden Adam en Eva een grote en verantwoordelijke taak gekregen. God toonde hiermee dat Hij hun veel vertrouwen schonk.

Al snel kwam de satan naar de mens toe om hem op een listige manier te verleiden en zo de prachtige schepping van God te bederven. Hoewel God een plan had bedacht om de satan door een mens te overwinnen, liet de eerste mens zich door de boze verleiden om ook als God te willen zijn. Adam, die de dieren een naam had gegeven naar hun aard, kende de slang als het listigste onder alle dieren van het veld (Gen. 2:19). En de satan kende ook de listige eigenschappen van de slang. Daarom gebruikte hij juist dit dier als een medium, als zijn spreekbuis. In de stilte van de hof hoorden Adam en Eva elkaars stemmen en herkenden zij de stem van God die tot hen sprak, en hoorden zij ook de geluiden van de dieren. Nu sprak een dier tot hen, dit was een bovennatuurlijk gebeuren. Deze stem kon van niemand anders zijn dan van de satan.

In plaats van hem te weerstaan, ging Eva met hem in discussie. En zij liet zich verleiden om te eten van de vrucht van de boom van de kennis van goed en kwaad. Adam echter nam en at bewust van de vrucht. Beiden deden wat de satan wilde. Hiermee had de boze zijn doel bereikt en hadden zij als mensen hun doel gemist. Door hun ongehoorzaamheid aan God vielen Adam en Eva in de zonde (1 Tim. 2:14). Zondigen betekent: *'het doel missen'*. Want door hun ongehoorzaamheid aan God misten zij het doel waartoe Hij hen had geschapen en hen in de hof had geplaatst, nl. de hof te bewaren en vervolgens eeuwig in gemeenschap met Hem te leven. Op dat moment werd de mens door de zonde gescheiden van God, en trad de geestelijke dood in. Dood betekent *'scheiding'*. Vele jaren later zou voor hen en voor al hun nakomelingen ook de lichamelijke dood volgen. Hoewel de dood op deze wijze in de

wereld was gekomen, noemde Adam door het geloof zijn vrouw Eva, d.i. *'moeder van alle levenden'* (Gen. 3:1-24; 1 Tim. 2:15).

1.4. De mens bestaat eeuwig voort

Nadat God Adam van stof uit de aardbodem had geformeerd, blies Hij de levensadem in hem. Zo werd de mens tot een levend wezen, dat eeuwig voort bestaat. Dit geldt voor alle nakomelingen van Adam vanaf de conceptie (Gen. 2:7). Op het moment dat een mens sterft, wordt de ziel gescheiden van het lichaam. Dat is de lichamelijke dood. Het lichaam keert terug tot stof, maar de ziel en de geest keren terug tot God (Pred. 3:20-22; 12:7). De ziel en geest van de gelovige zijn dan bewust in een plaats van gelukzaligheid bij God. De ziel en geest van de ongelovige zijn echter bewust in een plaats van pijn, gescheiden van God (Luc. 16:19-31; 23:43; Fil. 1:23; Openb. 6:10-11).

Bij de eerste opstanding (d.i. van tussen de doden uit) worden de lichamen van de gelovigen uit het stof van de aarde, of uit de zee opgewekt en keren hun ziel en geest terug in dit lichaam – dat dan hemels, geestelijk, en onvergankelijk zal zijn. En vanaf dat moment zijn zij met ziel, geest en lichaam in een eeuwige gelukzaligheid bij God in de hemel. De lichamen van de ongelovigen worden duizend jaar later opgewekt uit de dood, en zij worden met ziel, geest en lichaam geworpen in de hel. Dit is de tweede dood. Als complete mensen zijn zij dan voor eeuwig van God gescheiden (Joh. 5:29; Dan. 12:2; Hand. 24:15; 1 Tess. 4:13-18; 1 Kor. 15; Openb. 20:4-15).

1.5. De laatste Adam overwint

Direct nadat de satan Adam en Eva had verleid tot zonde, heeft God tegen de boze gezegd: *'Ik zal vijandschap teweegbrengen tussen u en de vrouw, en tussen uw nageslacht en haar Nageslacht; Dat zal u de kop vermorzelen, en u zult Het de hiel vermorzelen'*. Met andere woorden: de satan zou, naar de mens gesproken, een einde maken aan het aardse leven van 'het Nageslacht' van de vrouw. Maar juist dóór dit

Nageslacht dat uit haar nakomelingen zou worden geboren, dus door een Mens, zou God definitief de macht van de satan tenietdoen. Tot de tijd van het einde zal er vijandschap bestaan tussen de tegenstander en de nakomelingen van de vrouw (Gen. 3:15).

De eerste mens heeft gefaald in zijn opdracht, maar God heeft het unieke plan dat Hij gereed had, uitgevoerd, het plan dat niemand kende of ooit had kunnen bedenken. God heeft getoond dat Hij werkelijk Licht en Liefde is (1 Joh. 1:5; 4:16). Het doel van God was dat de tweede Mens de satan zou overwinnen. Omdat gebleken was dat dit niet door een nakomeling van de eerste Adam kon plaatsvinden, nam Christus een lichaam aan. Hij, de laatste Adam, God die Mens was geworden, liet Zich niet verleiden door de satan. Hoewel de dood geen deel uitmaakte van Gods oorspronkelijke plan, gebruikte Hij de dood als middel om de boze te overwinnen.

Op het kruis droeg Christus de straf die zondige mensen verdienen, en stierf Hij in de plaats van allen die erkennen zondaren te zijn. Door de hoogmoed en de ongehoorzaamheid van de eerste Adam kwam de dood in de wereld. Door de vernedering en de gehoorzaamheid tot in de dood van Christus, de laatste Adam, is leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht. Hij beroofde de dood van zijn kracht, en deed deze teniet. Uit haat tegen God heeft de satan mensen opgezet Jezus Christus te doden. Maar door te sterven en na drie dagen weer op te staan uit de dood overwon Jezus Christus de dood en de satan, die de macht over de dood *had*. Zo leed de satan de grote nederlaag (Rom. 5:18-21; 2 Tim. 1:10; Hebr. 2:14-15).

1.6. Satan, de misleider

Hoewel de oude slang, de satan, de draak, tweeduizend jaar geleden op het kruis door Christus is overwonnen en geoordeeld, is het vonnis nog niet voltrokken. De satan is zelfs nog niet gebonden. De dag komt, en wie weet hoe spoedig, dat de Here Jezus als Koning over de aarde zal regeren. De satan, die zijn vonnis kent, probeert op allerlei manieren Gods plannen te verijdelen. Daarbij tracht hij zoveel mogelijk mensen

mee te sleuren in zijn ondergang. Hij maakt hen wijs dat je niet alles letterlijk moet geloven wat er in de Bijbel staat. Of dat hijzelf niet bestaat. Helaas geloven velen de leugens van de satan en wantrouwen ze God. Intussen zaait hij dood en verderf.

In de Bijbel is de draak het zinnebeeld van een vijandige macht ten opzichte van God en Zijn volk, die tegen God opstaat en het volk Israël tracht te vernietigen (Ps. 74:13; Jes. 27:1). En die ook heidenvolken overwint (Ps. 2:1-3; Jes. 14:12). Sinds het begin van de wereld is de satan de verleider, de oorsprong van alle kwaad. Hij heeft Eva tot overtreding van het gebod van God gebracht, en heeft zelfs getracht Christus tot zonde te verleiden (1 Tim. 3:6; Gen. 3:1-5; 2 Kor. 11:3; Openb. 12:9; Luc. 4:1-13). Als de duivel is hij de mensenmoordenaar van het begin af; en hij is ook de vader, de oorsprong van de leugen (Joh. 8:44). Na zijn opstand tegen God heeft de satan, die door God was geschapen als een beschermende cherub, zich ontpopt als een belager en aanklager van de mensen.

2. De hemel met de aarde verbinden

2.1. De hernieuwde aanval

We zien in de eerste hoofdstukken van de Bijbel hoe de satan doorgaat met zijn verwoestende werk. De eerste mens die geboren werd, Kaïn, vermoordde zijn broer Abel uit jaloersheid (Gen. 4:1-16). De eerste zonde die in de Bijbel wordt genoemd, bracht scheiding teweeg tussen God en de mens (de geestelijke dood), de tweede zonde bracht scheiding teweeg tussen mensen onderling (de lichamelijke dood). Het was een broederstrijd met dodelijke afloop.

Het nageslacht van Kaïn trachtte zich het leven zonder God zo aangenaam mogelijk te maken. Zij namen het recht in eigen hand en toonden zich wraaklustig (Gen. 4:17-24). Hoewel er in het nageslacht van Set, de derde zoon van Adam, nakomelingen waren die de naam van God aanriepen en die met God wandelden, banden de nazaten van Kaïn God de Schepper steeds verder weg uit hun leven. Zij leefden voor hun eigen genot. Alleen Noach beseftte dat hij met zijn gezin de genade van God nodig had (Gen. 4:25-5:32).

Toen de mens ver van God was afgedwaald, was dit voor de satan het moment om opnieuw een aanval te doen op de mens en daarbij de

scheppingsorde van God te verbreken. Hij gebruikte zijn macht om gevallen engelen (hemelse wezens) te koppelen aan mensen (aardse wezens). Deze engelen hebben hun oorspronkelijke staat niet bewaard en hun hemelse woonplaats verlaten (Gen. 6:1-4; Judas: 6). Zij namen een menselijk lichaam aan en verleidden vrouwen, met wie zij ook gemeenschap hadden. De kinderen die hieruit werden geboren, waren reuzen en geweldenaars, mannen van naam. Met deze gruwelijke vermenging was de maat van de zonde vol. Al wat leefde op aarde werd door de zondvloed gedood. Met uitzondering van hen die de toevlucht namen in de ark, die Noach op aanwijzing van God had gebouwd (Gen. 6:5-7:24; 2 Petr. 2:4-5). De engelen die zich met mensen hadden vermengd, werden met eeuwige boeien in verzekerde bewaring gesteld, in afwachting van hun definitieve veroordeling (Judas: 6).

2.2. De torenbouw van Babel

Na de zondvloed zijn uit de familie van Noach, uit de nakomelingen van zijn drie zonen (Sem, Cham en Jafet) wel zeventig volken ontstaan (Gen. 10:32). Helaas hebben de nakomelingen van Noach niets geleerd van wat er gebeurd was. Ook na het oordeel van de zondvloed bleek dat de gedachten van het hart van de mens slecht waren van zijn jeugd af (Gen. 8:21). Om het kwaad te beteugelen en de mensen te beschermen voor elkaar, heeft God na de zondvloed menselijke overheden en de doodstraf ingesteld. Het leven van de mens behoort aan God toe. Ieder mens die een ander opzettelijk doodt, doodt iemand die naar het beeld van God is geschapen. God eist als rechtvaardige vergelding en ter waarschuwing het leven van de moordenaar (Gen. 9:4-7; Rom. 13:1-4; 1 Petr. 2:13-14).

Al na korte tijd weken de mensen opnieuw van God af, nu gingen zij de afgoden dienen. Zij erkenden de Schepper in de hemel niet meer als hun God en bogen zich neer voor de hemellichamen: de zon, de maan, en de sterren. Bovendien maakten zij goden van hout en steen, die zij vereerden. De nakomelingen van Noach leken vergeten te zijn waarom het oordeel van de zondvloed over de aarde was gekomen. Vervolgens

verleidde de boze hen ertoe in hun hoogmoed een toren te bouwen, met het doel voor zichzelf een naam te maken en aan de hand van de sterren hun toekomst te kunnen bepalen. Ze zeiden: '*Laten wij een stad met een toren bouwen, waarvan de top in de hemel reikt*'. Terwijl zij druk bezig waren met bouwen om omhoog te kunnen klimmen, antwoordde God: '*Laat Ons neerdalen*'. Hierop volgde het oordeel van de spraakverwarring te Babel (Gen. 11:1-9).

2.3. Wanneer de Schepper niet wordt geëerd, maar het schepsel

Steeds verder weken de mensen van God af, en het dacht hun niet goed Hem te erkennen. Toch was sinds de schepping Zijn eeuwige kracht en Zijn goddelijkheid onder hen openbaar (Rom. 1). En zo kan ieder mens God kennen uit Zijn werken, zelfs als hij Hem niet kent zoals Hij Zichzelf heeft geopenbaard en het beschreven is in de Bijbel. Niemand kan zich dus verontschuldigen, als hij rekenschap zal moeten afleggen aan God voor alles wat hij heeft gedaan. Wanneer de mensen God niet meer als hun Schepper danken en verheerlijken, raken zij in een neergaande spiraal steeds verder van Hem verwijderd. Het gevolg is dat God hen aan zichzelf overlaat, zodat zij de gevolgen hiervan ondervinden. Door hun overwegingen om het kwade ten uitvoer te brengen, wordt hun onverstandig hart verduisterd.

In Romeinen 1 zien we wat er vervolgens stapsgewijs met de mensen gebeurt en hoe God hierop reageert:

1. wanneer zij de heerlijkheid van God veranderen in afgodendienst, geeft Hij hen over aan onreinheid, zodat zij hun eigen lichaam onteren (vs. 23-24);
2. wanneer zij de waarheid van God vervangen door de leugen, geeft Hij hen over aan hun eigen lusten en veranderen zij de natuurlijke (geslachtelijke) omgang met elkaar (vs. 25-27);
3. wanneer zij God verwerpen in hun denken, geeft Hij hen over aan een verwerpelijk denken (vs. 28-32).

We zagen hoe de satan zichzelf aan God gelijk wilde maken en vervolgens de mensen meesleepte in zijn afval van God. En hoe hij daarna door de vermenging van engelen met mensen een nieuw, zondig geslacht creëerde. Vervolgens was het zijn strategie een occulte wereld op aarde te creëren door de mensen los te weken van de ware God.

2.4. De zonden van de Kanaänieten

Na de torenbouw van Babel hebben de nakomelingen van Kanaän, de vierde zoon van Cham, zich gevestigd in het gebied tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee. Zij groeiden uit tot zeven volken. Deze volken leefden in vreselijke, gruwelijke zonden:

- zij offerden hun kinderen aan de Moloch;
- zij leefden in perverse seksuele zonden, door geslachtsverkeer met personen van hetzelfde geslacht;
- en zelfs geslachtsgemeenschap met dieren te hebben.

Steeds verder week de mens van God af. We zagen dat de satan vóór de zondvloed mensen ertoe verleidde zich met hemelwezens (gevallen engelen) te vermengen. Na de zondvloed verleidde hij hen zelfs ertoe zich te vermengen met dieren. Zoals God pas na honderdtwintig jaar een einde maakte aan het leven van de mensen door middel van de zondvloed, zodat zij geen ‘natuurlijke’ dood door ouderdom of ziekte stierven, zo had Hij ook nog vierhonderd jaar geduld met de volken van Kanaän. Wanneer zij zich niet bekeerden van deze verschrikkelijke zonden, zou God hen doden omdat zij het land verontreinigd hadden (Gen. 15:16; Lev. 18:21-30).

3. Eén volk uit de volken

3.1. De belofte van God aan Abraham

Enkele honderden jaren na de zondvloed had de hele toenmalige wereld de ware God de rug toegekeerd, met uitzondering van enkele getrouwen. Wij kennen de namen van o.a. Melchisedek en Job. Uit de volken die rond Babel woonden, koos God Abraham om Zichzelf aan hem en aan zijn nakomelingen bekend te maken, zoals Hij nooit aan een ander volk heeft gedaan (Ps. 147:19-20). Abraham was een eenling als gelovige, zelfs zijn vader Terach was een afgodendienaar (Jes. 51:2; Joz. 24:2-4). God riep hem om zijn familie en het land waar hij woonde te verlaten, en te gaan naar het land dat God hem zou wijzen. Hij beloofde hem dit land ten erfdeel. Hij beloofde Abraham ook dat Hij hem tot een groot volk zou maken, en zijn naam groot zou maken. En dit in een tijd waarin de mensen voor *zichzelf* een naam wilden maken.

Het leven van de aartsvader werd gekenmerkt door gehoorzaamheid aan de God die hem had geroepen, en door geloof in de ware God. Twaalf jaar later bevestigde God Zijn belofte aan Abraham. Hoewel hij nog steeds geen kinderen had, beloofde Hij opnieuw dat Hij hem een talrijk nageslacht zou geven en hem het land zou doen beërven waarin hij als vreemdeling woonde. Vóór die tijd zou God de volken van het land, de inwoners van Kanaän, wegnemen door Zijn oordelen vanwege

hun gruwelijke zonden. Daarna zouden Abrahams nakomelingen het land in bezit krijgen (Gen. 12:1, 2; 15:1-6).

Maar éérst zouden de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob nog in een ander land wonen en daar verdrukt worden; om dit daarna, met veel bezittingen, te verlaten en terug te keren naar het land Kanaän. Vervolgens zou God hun het Beloofde Land ten erfdeel geven (Gen. 15:7-15). Omdat zij daar in Egypte mishandeld zijn, heeft God het land Egypte ook geoordeeld (vgl. Hand. 7:6-7).

3.2. De zegen dankzij de Zoon

Het duurde wel vijftig jaar voordat de zoon die God aan Abraham had beloofd, uiteindelijk werd geboren. Maar Abraham geloofde God en op Zijn tijd werd Isaak, de erfgenaam, geboren (Gen. 21). De aartsvader was toen al honderd jaar oud. Jaren later, volgens de Joodse traditie wel ongeveer 30 jaar later, ging God het geloof van Abraham opnieuw beproeven: Hij vroeg hem zijn zoon Isaak te gaan offeren op de berg Moria. Abraham was bereid om het grootst denkbare offer te brengen. God wil echter geen mensenoffers, daarom kreeg hij zijn zoon als het ware uit de dood terug (Gen. 22:1-13; Hebr. 11:17-19).

Vele eeuwen later, na ongeveer tweeduizend jaar, heeft God Zichzelf voorzien van een offerlam. Op de heuvel Golgota is de Here Jezus, de Zoon van God, toen gestorven aan het kruis om mensen te redden van de eeuwige dood. Omdat Abraham gehoorzaamde en bereid was zijn zoon te offeren, beloofde God hem opnieuw een heel groot nageslacht, dat de poorten van zijn vijanden in bezit zou nemen. Daarbij gaf Hij ook de belofte dat alle volken op aarde in zijn Nageslacht gezegend zouden worden. Uit zijn nakomelingen zou eenmaal het aan Eva beloofde Nageslacht worden geboren (Gen. 22:14-19).

4. Het ontstaan van het volk Israëel

4.1. Jozef en de listen van de satan

Jaren later kreeg Jozef, de achterkleinzoon van Abraham, twee dromen waarin duidelijk werd dat iedereen zich voor hem zou neerbuigen. Toen hij deze dromen aan zijn vader en broers vertelde, werden zijn broers heel boos en verkochten hem op een dag als slaaf naar Egypte. Nadat hij daar meer dan tien jaar in de gevangenis had doorgebracht, kreeg de koning van Egypte ook twee dromen. Jozef werd uit de gevangenis gehaald en verklaarde de dromen aan Farao, waarna hij tot onderkoning van Egypte werd aangesteld.

De broers van Jozef wilden hem laten verdwijnen, omdat zij niet voor hem wilden buigen. Maar de vrouw van Potifar wilde Jozef laten verdwijnen, omdat hij niet wilde zondigen. Maar God redde Jozef en gebruikte hem om een heel volk in het leven te behouden tijdens de vreselijke hongersnood, die over de toenmalige wereld is gekomen. Zo heeft Hij door middel van Jozef Zijn belofte aan Abraham vervuld. Hierin zien we de bescherming van God en ook Zijn verborgen regering (Gen. 39-50)! De familie van Jozef kreeg het land Gosen ter beschikking, een deel van Egypte, om daar te wonen. Na de hongersnood keerden

zij niet terug naar het land Kanaän. Het leek erop dat zij het *Beloofde Land* waren vergeten.

4.2. Satan tracht het volk te vernietigen, maar God leidt het uit

Toen vele jaren later een andere farao zag dat de nakomelingen van Abraham talrijker waren geworden dan zijn eigen volk, zette de satan hem ertoe aan dit volk te doden. Alle jongetjes die geboren werden, moesten op zijn bevel in de Nijl worden geworpen. In die tijd werd Mozes geboren (Ex. 1:6-2:10).

De broers van Jozef hadden Jozef als slaaf naar Egypte verkocht. Deze geschiedenis kreeg een ironisch vervolg. Want na vele jaren werden *alle nakomelingen* van Jakob een slavenvolk in Egypte. Nadat de poging van de satan was mislukt om dit volk door verdrinking uit te roeien, gebruikte hij een andere tactiek. Toen de Israëlieten steeds in aantal groeiden, werden zij als slaven van de farao mishandeld en gedwongen heel zwaar werk te doen. In grote ellende gekomen, schreeuwden zij het uit tot God. Op dit smeken en hulpgeroep had God gewacht. En ook nu, wanneer mensen zijn vastgelopen door hun zondige gedrag en door verslaving, bijvoorbeeld aan drank of drugs, en in grote ellende verkeren en in hun nood tot God roepen, wil Hij naar hen luisteren en hen hieruit bevrijden. Toen Mozes tachtig jaar oud was, werd hij gebruikt om het volk uit de slavernij van Egypte te leiden en hen te brengen naar het land dat God aan Abraham, Isaak en Jakob had beloofd (Ex. 2:23-25; 3:6-9, 17).

Nadat het volk had geschuild achter het bloed van het paaslam, verliet het onder leiding van Mozes het land Egypte. De HERE ging voor hen uit om de weg te wijzen, overdag in een wolk en 's nachts in een vuurkolom die licht gaf, zodat zij dag en nacht konden voorttrekken. God leidde hen niet langs de weg door het land van de Filistijnen, hoewel die korter was. Maar Hij leidde hen langs de route door de Schelfzee. Want anders zou het volk spijt krijgen bij het zien van het oorlogsgeweld en naar Egypte willen terugkeren (Ex. 13:17-22). God zou echter voor hen strijden en het volk moest stil zijn. Op bevel van de HERE hief Mozes zijn

staf op en strekte hij zijn hand uit over de zee. Daarop deed de HERE 's nachts door een wind het water van de zee wegvloeien, zodat er een weg dwars door de zee ontstond.

Farao, door de satan opgezet, achtervolgde het volk en dacht het bij de Schelfzee opnieuw in zijn greep te krijgen. Dit werd echter zijn ondergang en de vernietiging van zijn leger. Het volk Israël ging droogvoets door de zee, maar Farao verdronk met al zijn soldaten. Zo rekende God op Zijn tijd af met de vijanden van Zijn volk en schonk Hij verlossing hiervan (Ex. 14). Tijdens de lange reis door de woestijn, die veertig jaar lang duurde, zorgde God op een bijzondere manier voor de voedsel- en watervoorziening van Zijn volk. Elke dag gaf Hij hun het manna, het brood uit de hemel om te eten, en het water uit de Rots om te drinken (Num. 11:4-9; Ex. 16:13-15; Ps. 105:41).

Hoewel het volk Israël zijn God veertig jaar lang op de proef heeft gesteld, heeft Hij het niet verdelgd. Steeds weer betoonde Hij het Zijn genade (Ps. 106:23; Ex. 33:12-23). Tien keer opnieuw hebben zij God beproefd; en ten slotte hebben zij tien van de twaalf verspieders geloofd, die zij vooruit hadden gezonden om het land te verkennen, die een kwaad gerucht hadden verspreid. Vanwege hun ongeloof is alleen de generatie van twintig jaar en jonger het land binnengetrokken. De anderen zijn allemaal gestorven in de woestijn (Num. 14:22-25; Deut. 1:22-23; 2:14-16).

4.3. Vele malen ternauwernood gered van een complete genocide

Maar de satan zat niet stil, want toen het volk zich goed en wel in de woestijn bevond en op weg ging naar het *Beloofde Land*, vielen de Amalekieten het aan in de achterhoede. Mozes bad echter met opgeheven handen naar de hemel, en God gaf de overwinning in deze eerste strijd. Hierna zei Mozes: *'De HERE heeft een strijd tegen Amalek van geslacht tot geslacht'* (Ex. 17:8-16).

Deze strijd werd zichtbaar in de geschiedenis van Esau en zijn nakomelingen. Esau wilde zijn broer Jakob doden, toen deze hem de eerstgeboortezegen had ontstolen. En zijn nageslacht zette deze strijd voort. De stamvader van de Amalekieten was namelijk Amalek, de kleinzoon van Esau (Gen. 36:16). Toen Israël in het land Kanaän woonde, kreeg Saul, hun eerste koning, van God de opdracht om Amalek met koning Agag geheel uit te roeien. Saul was echter ongehoorzaam en hij deed dit niet volledig (1 Sam. 15:2-9).

Vele jaren later, toen het volk Israël in ballingschap was weggevoerd naar Babel, trachtte Haman, een nakomeling van Agag, de koning van Amalek, het volk opnieuw uit te roeien. Maar ook dit satanische plan mislukte. Haman kreeg het verdiende loon voor zijn poging tot genocide en hij werd opgehangen aan de galg die hij voor Mordekai had bestemd (Ester 3:8-15; 6:9-10).

Weer vele jaren later, toen Herodes had gehoord dat de Koning der Joden was geboren, deinsde hij evenmin nergens voor terug. Herodes, ook weer een nakomeling van Esau, liet alle jongetjes in Betlehem tot twee jaar oud doden. Dit deed hij om er zeker van te zijn dat dan ook de Koning der Joden, de Here Jezus, zou zijn gedood. Jozef en Maria waren echter met het Kind Jezus juist op tijd naar Egypte gevlucht, op aanwijzing van een engel (Matt. 2:13-28).

Vanaf de tijd dat Israël in 70 na Chr. in de verstrooiing leefde, heeft de satan steeds getracht dit volk uit te roeien. Denk aan de kruistochten en daarna, toen vele Joden in Europa, in het bijzonder in Spanje, door de Roomse geestelijke rechtbank, de inquisitie, werden gedood. Dit gebeurde omdat de Joden naar hun zeggen godsmoordenaars waren, die de Here Jezus, de Zoon van God, hadden gekruisigd. Recent, tijdens de Holocaust in de tweede wereldoorlog, werden wel zes miljoen Joden vermoord. Dit was de grootste genocide van alle tijden. Dit gebeurde door het Duitse regime, terwijl op de koppels van de soldaten het insigne stond: God met ons!

5. Van wie is het Beloofde Land?

5.1. Gods voorwaarden om te wonen in Zijn land

We gaan weer terug naar de Israëlieten in de woestijn. God wilde hen brengen naar de plaats, waar Hij hier op aarde in het midden van Zijn volk wilde wonen (Ex. 15:17-18). Bij de berg Sinai sloot God een verbond met hen. Hij herinnerde hen eraan hoe Hij hen op een bijzondere manier uit Egypte had verlost en hen als op adelaarsvleugels had gedragen. Uit alle volken op aarde zouden zij een speciaal volk zijn: een volk voor Hem ten eigendom, een volk van koningen en priesters. Er was wel een voorwaarde verbonden aan dit verbond: als zij aandachtig naar God luisterden en Hem gehoorzaamden, zouden zij uit alle volken Zijn persoonlijk eigendom zijn en rijkelijk door Hem worden gezegend (Ex. 19:3-9; Deut. 28-29).

Bij de berg Sinai toonde God op majestueuze wijze Zijn heerlijkheid aan het volk in de bliksem, de donderslagen en de rook als een oven, zodat heel de berg beefde. Daar gaf Hij hun de wet met de tien geboden. Als het volk die wet zou volbrengen, zou het blijven leven (Lev. 18:5). Omdat niemand hiertoe in staat was, gaf Hij hun daarna ook de dienst in de tabernakel. In deze tentwoning wilde God te midden van het volk

wonen; op grond van de offers die dagelijks werden gebracht, kon God telkens hun zonden vergeven (Ex. 20-40).

Bij de grens van het Beloofde Land, voordat zij erin trokken, herinnerde God hen aan hun afkomst. Ze vormden geen groot en machtig volk, veeleer een van de kleinste volken. Maar God had hen uitverkoren uit alle volken om voor Hem een heilig, d.i. afgezonderd volk te zijn. Hij heeft Zich aan het volk verbonden, omdat Hij het liefhad en de eed hield die Hij had gezworen aan de aartsvaders (Deut. 7:7-8). In het land woonden nog steeds de zeven volken van Kanaän. Als de Israëlieten in het land kwamen, zou God voor hen uitgaan en deze goddeloze volken verdrijven, die in de gruwelijkste zonden leefden. God zou hen in hun macht geven, waarna zij hen met de ban moesten slaan.

Ze behoefden niet bang te zijn; want zoals God hen had verlost uit de macht van de farao met wonderen en tekenen, zou Hij ook deze vijanden verdrijven. Maar onder geen beding mochten zij zich met deze goddeloze volken vermengen of een verbond met hen sluiten. Hun altaren moesten zij verwoesten en hun beelden verbranden. Als zij dit niet deden, dan zouden deze volken een valstrik voor hen worden. Maar als zij gehoorzaamden, zou God hen liefhebben en hen zegenen boven alle volken. Als zij echter niet gehoorzaamden, zou God hen dit persoonlijk aanrekenen en hen te gronde richten (Deut. 7:9-26).

5.2. Het land van God en Zijn oogappel

Het bijzondere kenmerk van het land Kanaän was dat de Israëlieten er mochten wonen, maar dat het land van God was en van Hem bleef (Lev. 25:23). Sinds vele jaren is het een strijdvraag van wie het Beloofde Land is, van de Israëlieten of van de Palestijnen? Het antwoord luidt: het is van geen van deze volken, maar van God Zelf!

God, die alles vooraf weet, wist dat Zijn volk in de toekomst vreselijk zou zondigen. Nog voordat zij in het land waren, heeft Hij hen gewaarschuwd dat als zij Hem ongehoorzaam waren en andere goden zouden dienen, Hij hen zou laten wegvoeren naar de landen waarvan zij de afgoden

dienden. Ondanks deze ernstige waarschuwing beloofde Hij toch ook: als zij opnieuw naar Mij gaan vragen, zal Ik hen weer terugbrengen in het land (Deut. 4:21-38). Wat Israël als volk is overkomen, geldt ook als waarschuwing en als voorbeeld voor ons, christenen, op wie de einden van de eeuwen gekomen zijn (1 Kor. 10:11).

Zoals een arend zweeft over zijn jongen en hen draagt op zijn vleugels, zo handelde God met Zijn volk. En zoals een man zijn kind draagt, heeft Hij Zijn volk gedragen (Deut. 1:31; Jes. 63:9). Hij zou het beschermen als Zijn oogappel. Maar als het volk Hem verwierp, dan zou Hij het uit het land werpen. Als de Israëlieten zich bekeerden, zou Hij Zich echter opnieuw over hen ontfermen (Deut. 32:10, 19, 28, 36, 43; 4:25-40). De eerste keer zijn zij uit het land geworpen vanwege het dienen van de afgoden, de tweede keer vanwege de verwerping van de Messias.

5.3. Een land met een unieke naam

De geografische ligging van het land is ook bijzonder. Toen de Allerhoogste aan de volken hun bezit uitdeelde, toen Hij de kinderen van Adam van elkaar scheidde, heeft Hij het grondgebied van de volken vastgesteld overeenkomstig het getal van de Israëlieten. Alle volken heeft God een plaats gegeven ten opzichte van het land Kanaän en zó hun grenzen bepaald (Deut. 32:8; Ezech. 20:5).

Het land Kanaän, het Beloofde Land, wordt het *sieraadland* genoemd (Dan. 11:41). Het is een begerenswaardig uitgezocht land, een sierlijk erfelijk bezit (Jer. 3:19; Ezech. 20:6). Ook wordt het wel het midden van het land of de *navel der aarde* genoemd (Ezech. 38:12-13). Dit omdat op Golgota Gods heilsplan is verwezenlijkt, de satan is overwonnen en straks vanuit Jeruzalem Christus over heel de aarde zal regeren.

6. Het volk Israël in het land

6.1. De inbezitneming van het land

Toen het volk Israël de woestijn achter zich had gelaten en zich bevond in de velden van Moab, werd Moab erg bevreesd voor het volk van God. Hierop stuurde koning Balak van Moab enkele vorsten als boodschappers naar Petor aan de Eufraat. Zij gingen naar Bileam, iemand met paranormale gaven, met het doel hem te vragen dit volk te vervloeken. Vóór Bileams vertrek verbood God hem echter met de vorsten mee te gaan om het volk te vervloeken, want het was door God *gezegend*. Nadat hij toch met de boden was meegegaan, kreeg hij onderweg een bovennatuurlijke, ernstige waarschuwing. Op een zeker moment bleef de ezelin waarop Bileam reed, plotseling stilstaan en wilde niet verdergaan. De ezelin zag dat de weg versperd werd door een engel van God met een uitgetrokken zwaard. Maar Bileam zag de engel niet. Toen hij boos werd en zijn rijdier ging slaan, gebeurde er iets bijzonders: het dier ging spreken. Toen opende de HERE de ogen van Bileam en zag hij ook de engel van God.

Eerder zagen we dat de satan in de hof van Eden een slang, het listigste van alle dieren, als medium gebruikte om hierdoor tot mensen te spreken. Nu gebruikte God als spreekbuis een ezelin, een stom lastdier, om tot een occultist te spreken! Hoe Bileam het daarna ook probeerde, hij kon geen woord van vervloeking over Israël over zijn lippen krijgen.

Integendeel, toen hij ging spreken, zegende hij het volk van God telkens opnieuw. Tot grote woede van Balak sprak hij goede woorden over hen uit: *'Zie, dat volk woont afgezonderd, onder de heidenvolken rekent het zich niet. (...) Hij schouwt geen onrecht in Jakob, ook ziet Hij geen kwaad in Israël. (...) Er bestaat geen bezwering tegen Israël. (...) Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! Uw woningen, Israël. (...) Er zal een ster uit Jakob voortkomen, er zal een scepter uit Israël opkomen: hij zal de flanken van Moab verbrijzelen en alle zonen van Set vernietigen. Edom zal zijn bezit zijn en Seïr zal bezit van zijn vijanden zijn, maar Israël zal kracht uitoefenen. Uit Jakob zal hij heersen. (...) Amalek is de voornaamste van de heidenvolken, maar zijn einde is dat hij ten onder gaat. Toen hij de Kenieten zag, hief hij zijn spreuk aan, en zei: Uw woongebied staat vast, uw nest is in de rots vastgezet. Toch zal Kain weggevaagd worden, doordat Assur u als gevangene wegvoert'* (Num. 22-24). In deze zegenspreuken wordt in vogelvlucht de toekomst van Israël en de omliggende volken bekendgemaakt.

Na de omzwervingen gedurende veertig jaar in de woestijn, nadat al degenen van twintig jaar en ouder waren gestorven die vanwege hun ongelooft niet konden binnengaan in het land, bracht Jozua een nieuwe generatie van het volk in het Beloofde Land (Num. 14:29; 26:64-65). Zoals het volk droogvoets door de Rode Zee trok, ging het door een wonder van God ook droogvoets door de Jordaan (Joz. 3). Bij de inbezitneming van het land ging de Bevelhebber van het leger van de HERE voorop. Op een wonderlijke manier hebben zij ervaren dat God voor hen streed. Zij hoefden Hem slechts te volgen; want elke plaats waar zij hun voet neerzetten, had God hun gegeven (Joz. 1:3; 5).

De eerste stad die zij veroverden, was Jericho. Het volk kreeg de opdracht zes dagen lang om de stad heen te trekken en dit op de zevende dag zevenmaal te doen. Op het moment dat de priesters op de bazuinen bliezen en het volk juichte, stortten de muren van de stad in elkaar. Alleen Rachab en haar familie bleven gespaard in het huis op de stadsmuur (Joz. 6).

Toen de koningen van de Amoriëten optrokken naar Gibeon, vroegen zij Jozua om hulp. God bracht deze vijanden in verwarring, zodat zij

wegvluchtten. Ook wierp Hij vanuit de hemel grote hagelstenen op hen. Zodoende werden er meer vijanden gedood door de hagel dan door het zwaard. Tijdens de achtervolging sprak Jozua tot de HERE in de tegenwoordigheid van het volk de bekende woorden: 'Zon, sta stil te Gibeon en gij, maan, in het dal van Ajjalon!' De zon bleef nog een volle dag aan de hemel staan. Er is geen dag geweest als deze, daarvoor niet en daarna niet, waarop de HERE de stem van een mens zó verhoorde. De HERE streed immers voor Israël (Joz. 10). Bij de inbezitneming van het Beloofde Land zijn echter door een list van de satan en door de nalatigheid van het volk niet alle vijanden van God en Zijn volk gedood (Joz. 9; 23:1-5).

6.2. De tijd van de richters

Zolang Jozua leefde, diende het volk de HERE. Daarna zien wij in het boek Richteren het verval. Hoewel zij alle vijanden met hun afgoden uit het land moesten verwijderen, heeft God het toegelaten dat er vijanden waren overgebleven. Dit gebeurde om de volgende generaties te leren in geloof voor God te strijden. Zo wil God nog steeds het geloof van iedere nieuwe generatie beproeven (Richt. 2:1-3:4).

Na de dood van Jozua lezen we zevenmaal als een soort refrein de woorden: *'(...) en het volk deed wat kwaad was in de ogen van de HERE'* (Richt. 2:11; 3:7, 12; 4:1; 6:1; 10:6; 13:1). Steeds weer lieten zij zich door de boze verleiden en verlieten zij de HERE om evenals de overgebleven inwoners van het land de afgoden, de Baäls en de Astartes te dienen. Hierdoor krenkten zij hun God. Telkens schonden zij het verbond met de HERE.

Om hen tot inkeer te brengen, beschermde Hij hen niet langer en vielen zij in de handen van de volken waarvan zij de afgoden dienden. Als zij echter in de benauwdheid tot de HERE riepen, ontfermde Hij Zich opnieuw over hen en gaf Hij hun een verlosser, een richter. Zolang de richter leefde, ging het goed. Maar wanneer hij stierf, dan vielen zij keer op keer in dezelfde zonden (Richt. 2:6-3:11). Die tijd duurde ongeveer vierhonderd vijftig jaar.

6.3. De tijd van de koningen

God had het volk Israël oorspronkelijk bestemd om een koninkrijk van priesters te zijn. Zoals door een dodelijke val een einde kwam aan het priesterschap van de hogepriester Eli, zo was hun door hun eigen falen deze positie als een volk van priesters al ontvallen. Toen Samuël oud was, verlangden de Israëlieten naar een koning zoals alle volken rondom hen die hadden. Door deze daad hebben zij God Zelf als hun Koning verworpen (1 Sam. 8:7; Deut. 17:14; Hos. 13:10-11). Hiermee verloren zij het dubbele predicaat: een heilig en koninklijk priesterdom.

Saul de eerste koning, was een koning naar het hart van het volk, iemand zoals zij wensten. Maar hij was een koning, die Gods bevel niet onvoorwaardelijk gehoorzaamde (1 Sam. 12:13). Daarna kwam David, de man naar Gods hart. Hij deed alles wat God wilde (Hand. 13:22). Als jongeman kwam hij reeds op voor de eer van God. Toen Saul en zijn mannen verwickeld waren in de strijd met de Filistijnen, daagde de reus Goliat een man uit om als kampvechter met hem te strijden. Daarbij hoonde hij veertig dagen lang de gelederen van de levende God. Met een steen velde David echter de reus en hij doodde hem met zijn eigen zwaard (1 Sam. 17). Duizend jaar later zou de Here Jezus, de ware Man van God, naar het vlees geboren uit het geslacht van David, de satan – die geen veertig dagen maar veertig eeuwen God getart had – overwinnen met diens eigen zwaard, de dood.

Aan het einde van zijn leven dankte David zijn God met deze woorden: *'(...) wie is als Uw volk Israël, het enige volk op aarde dat God is gaan verlossen om voor Hem een volk te zijn, om Zich een Naam te maken door het doen van grote en ontzagwekkende dingen, door heidenvolken te verdrijven van voor de ogen van Uw volk, dat U uit Egypte verlost hebt. U hebt Uw volk Israël voor U tot Uw volk gemaakt, voor eeuwig, en U, HERE, bent hun tot een God geworden'* (1 Kron.17:21-22).

Davids zoon Salomo liet zich echter verleiden onder invloed van zijn vele vrouwen, om ook de Astartes te gaan dienen. Hij diende God niet met volle toewijding. Wel bouwde hij in Jeruzalem een prachtige tempel voor de HERE, maar hij bouwde ook een hoogte voor Kemos, de

koningin van de hemel (1 Kon. 11:7; Jer. 44:17; Amos 5:21-26; Hand. 7:43). Salomo, die de altaren van de afgoden moest afbreken, bouwde als eerste deze offerhoogte. Vanwege zijn zonde en verdeeldheid van hart is het land na zijn dood in twee delen gesplitst (1 Kon. 12).

6.4. Het tienstammenrijk

Tijdens de regeringsperiode van Salomo, 943 voor Chr. tot 903 voor Chr., was er vrede in het land. Daarna, aan het begin van de regering van Rechabeam, viel het land uiteen in het tweestammenrijk Juda, onder de regering van Rechabeam, en het tienstammenrijk onder de regering van Jerobeam. Vanaf die tijd was er strijd, moeite en broedertwist in het land (2 Kron. 12:15). Het werk van de satan als Gods tegenstander en als de duivel, de door elkaar werper, werd keer op keer zichtbaar. Door de zonde van het volk vond hij ingang om zijn verwoestende werk te kunnen verrichten. Maar de dag komt dat God de beide rijken zal herstellen en zal herenigen (Ezech. 37:15-28).

De residentie van Jerobeam was eerst Sichem, later Tirsa (1 Kon. 14:17). Kort na zijn troonsbestijging maakte hij twee gouden kalveren en zei hij tegen het volk: 'Zie, uw goden Israël, die u uit Egypteland hebben verlost'. Het ene kalf plaatste hij in het noorden in Dan, het andere in het zuiden te Betel. Ook maakte hij tempels op de offerhoogten (1 Kon. 12:25-32). Vanaf dat moment zakte het volk steeds verder weg in het moeras van de zonde. Niet één koning van dit rijk heeft God gediend. De ene koning was nog goddelozer dan de andere. Hoewel God vele profeten en zieners tot hen heeft gezonden, o.a. Elia, Elisa, Hosea en Jona, met de oproep zich te bekeren, luisterden zij niet. Opmerkelijk is het feit dat, toen Jona naar Nineve werd gezonden en daar predikte, de inwoners van die goddeloze stad zich wel bekeerden en berouw toonden over hun zonden (Jona 3). Na vele waarschuwingen van God is de bevolking van het tienstammenrijk na ca. driehonderd jaar weggevoerd in ballingschap naar Assyrië, in 722 v. Chr., en van daaruit zijn ze verspreid naar onbekende gebieden (2 Kon. 17:7-23).

6.5. Het tweestammenrijk

Over het tweestammenrijk, van 903 v. Chr. tot 507 v. Chr., hebben negentien koningen geregeerd. Salomo had offerhoogten gebouwd, zijn zoon Rechabeam stelde afgodspriesters aan, daarna week het volk steeds verder van God af. Negen koningen van het zuidelijke rijk waren vreselijk goddeloos. De andere koningen (Abia, Asa, Josafat, Joas, Amasja, Uzzia, Jotam, Hizkia, Josia) dienden God, soms heel trouw met een toegewijd hart. Toch wordt van sommigen van hen gezegd dat zij afweken, naarmate zij ouder werden, of nadat hun belangrijkste adviseur was gestorven. Manasse was de enige goddeloze koning, die zich aan het einde van zijn leven bekeerde. Van Josafat, Hizkia en Josia wordt gezegd dat zij wandelden in de vroegere wegen van David, of deden wat juist was in de ogen van HERE, overeenkomstig alles wat hun vader David had gedaan (2 Kron. 17:3; 2 Kon. 18:3-6; 22:2; 23:25). Daarbij vertrouwde Hizkia op de HERE, de God van Israël, als geen andere koning. Terwijl Josia zich keerde tot de HERE met heel zijn hart, met heel zijn ziel en met heel zijn kracht overeenkomstig de hele wet van Mozes, als geen andere koning.

Gedurende deze vierhonderd jaar waren er ook opwekkingen. We kunnen denken aan de tijd van koning Josafat (2 Kron. 17-21:1). Hij voerde hervormingen door en liet onderwijs geven uit het wetboek van de HERE. Ten tijde van Joas herstelde diens oom, de priester Jojada, de tempel. De heilige voorwerpen waren door Atalja, de grootmoeder van Josia, in beslag genomen en voor de Baäldienst gebruikt (2 Kron. 24). Hizkia opende en reinigde de tempel en hij verwijderde de afgoden die zijn vader erin had geplaatst. En hij herstelde de dienst aan God en vierde ook het Pascha. Dit was sinds de dagen van Salomo niet zo gehouden (2 Kron. 29-32).

Toen Hizkia nog betrekkelijk jong was, negenendertig jaar, werd hij dodelijk ziek. Hij bad om verlenging van zijn leven. De HERE hoorde zijn gebed en beloofde zijn leven met vijftien jaar te verlengen. Ook kreeg hij een teken dat hij zou genezen. De profeet Jesaja had gezegd: Dit zal het teken zijn dat de HERE gesproken heeft; moet de schaduw op de treden van de zonnewijzer van Achaz naar beneden of naar boven gaan?

Op het verzoek van Hizkia en het gebed van Jesaja ging de schaduw tien treden terug (2 Kon. 20:1-11). Daarna werd Hizkia als volgt op de proef gesteld. Het genoemde natuurverschijnsel was overal ter wereld waargenomen, ook in Babel. Een gezantschap kwam naar Jeruzalem om naar dit wonder te vragen. Helaas gaf Hizkia God niet de eer, maar toonde hij hun al zijn eigen schatten. Waarop Jesaja profeteerde dat al zijn bezittingen en een aantal van zijn nakomelingen naar Babel zouden worden weggevoerd (2 Kon. 20:12-21).

Toen het leger van de koning van Assur Jeruzalem omsingelde, zocht Hizkia in ootmoed hulp bij zijn God (Jes. 37). Toen de dood, de koning der verschrikking, hem bedreigde, zocht hij onder tranen in zijn angst ook hulp bij Hem (Jes. 38). Uit beide situaties werd hij gered. Toen het gezantschap van de koning van Babel hem bezocht, raadpleegde hij de HERE niet, maar werd hij hoogmoedig (Jes. 39). Voor de satan als een brullende leeuw was Hizkia immuun, maar voor de boze als engel van het licht stapte hij in de valstrik. Een belangrijke les voor ons!

Zijn achterkleinzoon Josia reinigde het land van de offerhoogten en vernietigde de beelden van Baäl. Bij de reiniging van het huis des Heren werd het wetboek gevonden. Toen Josia hierin las, scheurde hij zijn kleren als een bewijs van rouw. Toen echter zeventien jaar later zijn derde zoon, Jojakim, de boekrol van Jeremia in handen kreeg, scheurde hij niet zijn kleren, zoals zijn vader had gedaan, maar verscheurde hij de boekrol en wierp deze in het vuur. In de tijd van Josia werd ook het Pascha gevierd op een wijze, zoals het niet was gevierd sinds de dagen van Samuël (2 Kron. 34-35). We kunnen deze hervormingen vergelijken met de Reformatie in de zestiende eeuw en het Reveil in de negentiende eeuw, waarbij men zo'n tweehonderd jaar geleden ook terugvond in het Woord van God wat de Gemeente voor God betekent en probeerde praktisch naar deze beginselen te handelen, evenals in de begintijd van de Gemeente.

Evenals het tienstammenrijk werd ook het tweestammenrijk regelmatig aangevallen door omringende volken, die het land plunderden – waarbij velen van hen werden gedood. In die jaren werden de werken van de satan en zijn demonen steeds meer openbaar, doordat het volk afvallig

werd en verleid werd om andere goden te dienen etc. In diezelfde tijd liet God óók iets zien van de onzichtbare wereld. Toen Dotan, een stad in het tienstammenrijk, omsingeld werd door het leger van de koning van Syrië, zei de profeet Elisa tegen zijn bange knecht: *'Die bij ons zijn, zijn méér dan die bij hen zijn'*. Op het gebed van de profeet opende de HERE de ogen van de knecht en zag hij een menigte van hemelse legermachten, die de stad beschermden (2 Kon. 6:14-18). Zo beschermde God ook eens op een bijzondere manier de stad Jeruzalem, toen deze was omsingeld door Sanherib, de koning van Assur. De Engel van de HERE doodde in één nacht honderdvijfentachtigduizend man, waarna de rest van het leger wegluchtte (2 Kon. 19:32-36).

Na de dood van Josia, tijdens de laatste vijftig jaar van het tweestammenrijk, verviel Juda in gruwelijke afgoderij. Het tweestammenrijk werd daarom in fasen weggevoerd naar Babel, in 605 tot 586 voor Christus. Aan de profeet Ezechiël, die met de eerste groep ballingen, waaronder ook o.a. Daniël, was weggevoerd naar Babel, toonde God wat er in de tempel in Jeruzalem gebeurde (Ezech. 8). Ten noorden van het altaar stond een afgodsbeeld voor Baäl en Astarte, dat de na-ijver van de HERE opwekte. Dit was een godsdienst van Chaldeeuwse oorsprong (vs. 1-6). De heerlijkheid van God was vervangen door een beeld (Rom. 1:21). Door een gat in de muur zag de profeet de gruwelen die binnenin de tempel werden bedreven. Op de muur stonden afbeeldingen van afschuwelijke dieren gegrift, overeenkomstig de Egyptische dierencultus. Zeventig mannen van de oudsten van het volk brachten reukwerk aan deze dieren (vs. 7-13). De heerlijkheid van God was vervangen door de gedaante van een dier (Rom. 1:22-23). Aan de noordelijke poort van het huis des Heren zag hij vrouwen die de Tammuz beweenden, d.i. de Fenicische en Adoniscultus. In de maand Tammuz, als de zomer op zijn retour was, werd Adonis beweend. Dit ging gepaard met schandelijke seksorgieën. Zij onteerden hun lichamen onder elkaar (Rom. 1:24).

Daarna bracht God Ezechiël in de geest naar de ingang van de tempel, tussen de voorhof en het altaar. Hij zag dat vijftwintig mannen zich bogen in de richting van de zon en die aanbaden – de Perzische

zonnediens. De waarheid van God werd veranderd in de leugen, en het schepsel geëerd boven de Schepper (Rom. 1:25). Incest, verkrachting, moord tegen betaling, woekerwinst en geweld: het was schering en inslag geworden (Ezech. 22:1-12). God had heel veel geduld met Jeruzalem gehad. Jeremia kreeg de opdracht de stad rond te gaan om te kijken of hij iemand vond die recht deed, één die betrouwbaarheid nastreefde. Als hij die vond, zou God de stad sparen (Jer. 5:1-9). Maar de zonden van Jeruzalem waren nog gruwelijker dan die van Samaria (Ezech. 23).

Daarom kon God niet langer wonen te midden van Zijn volk. Bij de inwijding van de tempel was de heerlijkheid van God in een wolk neergedaald in de tempel. Ezechiël zag echter dat de heerlijkheid zich verhief boven de tempel, daarna boven de stad en ten slotte wegging. God woonde vanaf dat moment niet meer te midden van het volk (1 Kon. 8:10-11; Ezech. 10-11). Toen ging in vervulling wat God had laten profeteren aan Salomo en het volk: *'(...) Maar als u allen zich van Mij afkeren zult, en Mijn verordeningen en Mijn geboden, die Ik u voorgehouden heb, verlaat, en andere goden gaat dienen en zich voor hen neerbuigt, dan zal ik hen wegrukken uit Mijn land (...). Het zal tot een spreekwoord onder alle volken worden: Omdat zij de HERE, de God van hun vaders, hebben verlaten, die hen uit Egypte had geleid, daarom heeft Hij al dit kwaad over hen gebracht'* (2 Kron. 7:17-22).

6.6. Rust voor het land, de wegvoering een feit

God had bevolen dat om de zeven jaar het land niet mocht worden bezaaid. Gods volk behoefde niet bang te zijn van de honger te sterven. Vóór het sabbatsjaar zou Hij een rijke oogst geven, zodat er voldoende voedsel in voorraad was. Vele jaren hebben de Israëlieten door hun ongehoorzaamheid en hebzucht het land geen rust gegund. Na de dood van Samuël tot aan de wegvoering naar Babel, vierhonderd negentig jaar lang, d.i. zeventig jaarweken, had het land deze rust niet gekregen. Daarbij is het volk Israël de afgoden gaan dienen op een vreselijke manier, nog erger dan de heidenen (Ezech. 22-23).

Toen liet God gebeuren wat Hij had gezegd: het volk werd weggevoerd in ballingschap en daarmee kreeg het land zijn rust (2 Kron. 36:21).

7. Het volk in ballingschap

7.1. Bidden in de richting van Jeruzalem

God had door middel van Salomo het volk gewaarschuwd voor de ballingschap, als het Gods Woord niet ter harte zou nemen. Maar Hij had ook gezegd hoe zij moesten bidden, wanneer dit zou gebeuren. De ballingen moesten dan vanuit de plaats waar zij woonden drie keer per dag bidden met het gezicht in de richting van Jeruzalem, want dat was de plaats waar God op aarde wilde wonen. Als zij Hem ernstig zochten, hun zonden en ongerechtigheden beleden en zich bekeerden, zou Hij naar hen luisteren (1 Kon. 8:48; 2 Kron. 6:36-40). De godvrezende Daniël was dit gebod van God niet vergeten. Zelfs toen hij niet mocht bidden, bad hij volgens deze aanwijzing, zelfs met open vensters (Dan. 6:11).

7.2. De zeventig jaarweken

Aan Jeremia had God beloofd dat het volk na zeventig jaar ballingschap zou terugkeren naar het land. Ondanks hun zondige verleden wilde Hij hun een heilrijke toekomst geven (2 Kron. 36:21; Jer. 25:11-12; 29:10-14). In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros, toen de zeventig jaar ten einde liepen, ging Daniël tot God bidden en de zonden van het volk belijden. Hij pleitte op Gods beloften dat Hij zou omzien

naar Zijn volk, zodat het na zeventig jaar weer zou mogen terugkeren (Dan. 9:1-2). Vele jaren hiervoor had God aan Jesaja laten weten dat er een koning zou worden geboren, die Kores heette. 'Mijn herder', zo noemde God deze koning, die Zijn welbehagen zou volbrengen door het volk toestemming te geven om terug te gaan naar het land, en zowel de stad Jeruzalem als de tempel te herbouwen (Jes. 44:28-45:7).

Toen Daniël had gebeden of God handelend wilde optreden vanwege Zijn grote naam (Dan. 9:3-19), kwam op het uur van het avondoffer, d.i. het uur waarop later Christus Zijn leven ten offer zou geven, de engel Gabriël naar hem toe en vertelde hem wat er in de komende jaren zou gebeuren (Dan. 9:20-23). Hij sprak over Gods plan met betrekking tot Israël, dat in zeventig jaarweken zal worden voltooid (een 'jaarweek' is zeven jaar, zie Lev. 25:8).

De engel Gabriël zei dat na zeven jaarweken, dus negenenvieftig jaar nadat het woord uitging, Jeruzalem herbouwd zou zijn en dat vervolgens na tweeënzestig jaarweken (dus vierhonderd vierendertig jaar later) de Gezalfde, d.i. de Messias zou worden uitgeroeid, terwijl er niets tegen Hem was. Zo is het ook gebeurd. Vierhonderd drieëntachtig jaar na deze profetie heeft Pilatus, gedwongen door de Joden, de Here Jezus laten kruisigen. Verder zei Gabriël dat er tot het einde toe strijd zou zijn door een verwoester (Dan. 9:24-27). Uit parallelteksten weten we dat de antichrist komt om plaats te nemen in de tempel en zich als god te laten vereren (2 Tess. 2:3-4; Matt. 24:15; Marc. 13:14; Openb. 13:11-18). De zeventigste jaarweek moet nog steeds komen. Deze zal bestaan uit twee keer drieënhalve jaar, en de *Grote Verdrukking* is de tweede helft van deze jaarweek (Jer. 30:7; Matt. 24:21; Dan. 12:1; Openb. 7:14).

7.3. De vier wereldrijken

Koning Nebukadnessar zag in een droom een groot beeld met een hoofd van goud, de borst van zilver, de buik van brons en de benen van een mengsel van ijzer en leem. Deze bijzondere droom liet God ook aan Daniël zien, en Hij maakte hem daarbij *tevens* de uitlegging bekend. Het gouden hoofd was het Babylonische rijk. Na dit wereldrijk kwam

dat van de Meden en de Perzen, de borst van zilver. Vervolgens het Grieks-Macedonische rijk, de buik van brons. Ten slotte een vierde rijk: het Romeinse wereldrijk, de twee benen.

Dit wereldrijk was deels van ijzer en deels van leem: dus sterk en broos, en niet met elkaar te vermengen. We zien in de geschiedenis dat dit laatste wereldrijk in een oostelijk en een westelijk deel uiteen is gevallen. Dit rijk zou een vreselijke macht blijken te zijn, hard als ijzer dat alles vernietigt. Het beeld werd verbrijzeld door een steen die van een berg rolde. Uit andere Schriftplaatsen blijkt dat de Here Jezus door een persoonlijk ingrijpen een einde zal maken aan alle wereldrijken en dan Zijn Koninkrijk zal oprichten (Dan. 2).

In het eerste jaar van Belsassar gaf God aan Daniël een droom met dezelfde strekking. In een visioen zag hij vier dieren. Het eerste dier was als een leeuw met de vleugels van een arend. Het tweede dier leek op een beer. Het derde dier was als een luipaard; en het had vier vogelvleugels op zijn rug en vier koppen. Het vierde dier was uitzonderlijk schrikwekkend en sterk. Het had ijzeren tanden en vertrapte de rest met zijn poten. Het sprak woorden tegen de Allerhoogste en voerde oorlog tegen de heiligen. Het zou hen overwinnen, totdat aan de heiligen van de Allerhoogste recht wordt verschaft en het tijdstip komt dat zij het koningschap in bezit nemen. Dan wordt aan het vierde dier de macht ontnomen en zal de Oude van dagen Zijn eeuwige koninkrijk oprichten door middel van de Zoon des mensen; en alle machten zullen Hem dienen en gehoorzamen (Dan. 7).

In het derde jaar van de regering van Belsassar maakte God in een visioen aan Daniël nog meer details bekend over deze wereldrijken. In dit visioen zag hij een ram met twee horens, de koningen van de Meden en Perzen; en een harige geitenbok, de koning van Griekenland. Uiteindelijk zal er een meedogenloze koning opstaan. Machtigen zal hij te gronde richten, ook het heilige volk (Israël). Door zijn sluwheid zal hij het bedrog onder zijn hand doen slagen. Hij zal zelfs tegen de Vorst der vorsten optreden. Dit visioen moest Daniël geheimhouden, want het zag op een verre toekomst (Dan. 8).

In het derde jaar van Kores werd aan Daniël een woord geopenbaard, toen hij drie weken in rouw en met vasten doorbracht. Hij zag een heerlijke verschijning van een man, een engel. Tijdens deze drie weken was de engel tegengehouden door de engelvorst van Perzië; totdat een van de voornaamste engelvorsten, Michaël, hem te hulp was gekomen. Hij kwam nu bij Daniël om hem inzicht te geven in de dingen die het volk van God in het laatst der dagen zouden overkomen. Hierover was Daniël hevig ontsteld, waarop de man – de engel – hem versterkte. In de onzichtbare wereld, in de hemelse gewesten, was een enorme strijd gaande, waarin niet één engel zich met deze engel sterk maakte tegen de engelvorsten van Perzië en Griekenland, behalve Michaël (Dan. 10).

Daarna verscheen er iemand, de Here Jezus, die leek op de mensenkinderen (of een engel), en hij maakte Daniël de waarheid over de toekomst van deze rijken bekend: de komende machtswisselingen en oorlogen, en ten slotte de koning die zich zou verheffen en zou grootmaken boven elke god. In die tijd zal het Sieraadland overspoeld worden door de legers van de koningen van het noorden en van het zuiden; er zal een grote strijd plaatsvinden, die beëindigd wordt door een goddelijk ingrijpen. Dan zal hij, de koning die zich als god zal laten vereren, tot zijn einde komen; er zal voor hem geen helper zijn (Dan. 11).

8. God gedenkt Zijn volk

8.1. Lo-Ammi: u bent Mijn volk niet

Voordat het volk Israël in ballingschap werd gevoerd, had God tot de profeet Hosea gezegd: *'Ik geef haar de naam Lo-Ruchama, want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis van Israël, want Ik zal hen zeker wegvoeren'*. En: *'Geef hem de naam Lo-Ammi, want u bent niet Mijn volk en Ik zal er voor u niet zijn. Maar wanneer zij zich bekeren en tot Mij roepen in hun nood, zal Ik Mij weer over hen ontfermen en hen weer Mijn volk noemen en Lo-Ammi zal zeggen: Mijn God!'* (Hos. 1:6-12; 2:13-22).

Voor het zover is, zal het volk vele dagen zonder vorst of koning en zonder offer, en zonder terafim en gewijde steen zijn. Daarna zullen zij zich tot de HERE bekeren (Hos. 3:3-5). Dit houdt in dat zij vele jaren zonder eigen koning onder vreemde overheersing zouden leven, geen tempeldienst zouden hebben en ook niet meer de afgoden zouden dienen.

8.2. De terugkeer van een overblijfsel

In het eerste regeringsjaar van Kores, de koning van Perzië (538 v. Chr.), wekte de HERE de geest van Kores op en stuurde hij een boodschap

door zijn hele koninkrijk. De Joodse ballingen uit alle delen van zijn rijk werden opgeroepen terug te keren naar hun land om het huis van God te herbouwen. Met Ezra en Nehemia is slechts een overblijfsel van circa tweeënveertigduizend ballingen teruggekeerd uit Babel. Hoewel zij de tempel hebben herbouwd, is de heerlijkheid van God niet hierin teruggekeerd. Toch noemde de Here Jezus de tempel het huis van Zijn Vader (Joh. 2:16).

Nadat Alexander de Grote als heerser van het Griekse rijk de toenmalige wereld in korte tijd had veroverd, viel zijn rijk zoals voorzien in vier delen uiteen. Het land Israël kwam onder het gezag van de Seleuciden, die van 312 tot 64 v. Chr. over Syrië regeerden. Antiochus Epifanes probeerde de Joden de hellenistische cultuur en religie op te leggen, dat houdt in dat de mens zich niet door het geloof maar door zelfverlossing, door moraal, kan redden. De latere Sadduceeën waren door deze leer sterk beïnvloed. Deze vorst benoemde hogepriesters voor de Joodse eredienst. Die traditie werd door andere koningen en later door de Romeinen voortgezet. Na een nederlaag op de Romeinen nam Antiochus wraak op de Joden. De tempelschatten werden geroofd en de tempel gedeeltelijk verwoest. De tempel werd aan Zeus gewijd en op het brandofferaltaar plaatste Antiochus een heidens altaar, de 'gruwel die verwoesting brengt'. Hij wilde de Joden zelfs dwingen onreine dieren op dit altaar te offeren. Onder leiding van de Makkabeeën kwamen zij in opstand en vonden er bloedige oorlogen plaats. In 63 v. Chr. werd het Joodse land onderworpen aan het Romeinse rijk.

Nadat God ongeveer vierhonderd jaar niet meer door profeten tot het volk had gesproken, werd in ca. 6 v. Chr. Johannes de Doper geboren. Deze profeet werd uitgezonden om velen te bekeren tot God, en een voor de HERE toegerust volk gereed te maken. Hij kondigde de reeds lang beloofde Messias aan, het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt (Jes. 40:3-5; Mal. 4:5; Matt. 3:1-3; 11:11-15; Luc. 1:17; Joh. 1:29, 36).

9. God geopenbaard in het vlees

9.1. Geboren, geleefd, en gestorven naar de Schriften

Met de komst van Jezus Christus, het beloofde Nageslacht van de vrouw, zijn vele profetieën in vervulling gegaan, zowel door Zijn leven als door Zijn sterven. De tekenen en wonderen die Hij verrichtte gedurende de drieënhalf jaar van Zijn openbaar optreden, bewezen dat Hij de voorzegde Messias, Davids Zoon en Davids Heer was (Luc. 24:19; 25-27, 44-47; Joh. 20:30-31; Hand. 2:22-36; Ps. 110:1; Matt. 22:41-46).

Rond Zijn geboorte, en ook daarna tijdens Zijn leven, kwam de hele wereld in beweging – zowel de zichtbare wereld als de onzichtbare wereld. Met het oog op het innen van belasting kwam de zichtbare wereld in beweging. Op bevel van de Romeinse keizer moesten alle inwoners van zijn rijk zich laten registreren in de plaats waar hun familie oorspronkelijk vandaan kwam (Luc. 2:1-7). De onzichtbare wereld kwam ook in beweging door de manifestaties van engelen, en van de satan en zijn demonen (boze geesten).

Toen de Joden aan Jezus een teken vroegen, nadat Hij de tempel te Jeruzalem had gereinigd, noemde Hij Zijn eigen lichaam een tempel van God (Joh. 2:17-22; Matt. 21:12-17). De volheid van God woonde in

Hem (Kol. 1:19). Omdat Hij verklaarde dat Hij de Zoon van God was en hiermee ook dat Hijzelf God was, werd Hij gehaat door de Farizeeën, de Schriftgeleerden, de Sadduceeën en de Herodianen – de leiders van de godsdienstige partijen en stromingen. Zij oordeelden dat het onbehoorlijk was dat Hij in leven bleef. Vanwege Zijn vermeende godslastering werd de Here Jezus door de geestelijke leiders en de oudsten van het volk aan de Romeinen overgeleverd. Zij dwongen Pilatus om Hem, *de Koning van de Joden*, tot de kruisdood te veroordelen (Matt. 22:15-46; 26:3-5; 57-66; 27:1-2). Na uitvoerig onderzoek was zijn rechter, de stadhouder Pilatus, overtuigd van Zijn onschuld (Luc. 23:5, 14, 22). Maar uit angst voor represailles van de keizer, die als god werd vereerd, gaf hij Jezus over aan de wil van het volk om gekruisigd te worden (Joh. 19:1-16a).

9.2. Jezus en Zijn Vader

Hoewel geen mens zo is aangevallen door de satan en met hem heeft moeten strijden als de Here Jezus, is er ook niemand geweest die zo in gemeenschap met God heeft geleefd. De Here Jezus was de enige Mens, die altijd deed wat welgevallig was voor God, Zijn Vader. Hij deed niets vanuit Zichzelf en Hij sprak alleen de woorden die Hij van Zijn Vader had gehoord (Joh. 8:26-29). Het is dan ook niet verwonderlijk dat we Hem als eerste woord horen zeggen: *‘Wist u niet dat Ik moest zijn in de dingen van Mijn Vader’*, terwijl Zijn laatste woord luidde: *‘Vader, in Uw handen beveel ik Mijn geest’* (Luc. 2:49; 23:46).

Zijn leven werd gekarakteriseerd door gebed, door het spreken met God in de hemel en het luisteren naar Hem. David zegt profetisch van Christus: *‘Ik was steeds in gebed’* (Ps. 109:4). We horen en zien Hem wel veertien maal bidden in het Lucas-evangelie: bij de Jordaan (3:21); in de woestijn (5:16); op de berg (6:12-13); bij de wonderbare spijziging (9:16); bij de eerste aankondiging van het lijden (9:18); op de berg van de verheerlijking (9:28-29). Hij dankte ondanks Zijn verwerping (10:21). Hij leerde anderen bidden (11:1). Hij dankte ook bij de instelling van het Avondmaal (22:17). Hij bad voor Petrus (22:31-32). Hij bad in de hof

van Getsemane (22:41). Hij bad zelfs aan het kruis (23:34, 46). Hij bad samen met de Emmaüsgangers (24:30). Zo ook in andere evangeliën, o.a. in Johannes 17.

God de Vader sprak over Hem vanuit de hemel bij Zijn doop in de Jordaan de volgende woorden: *'U bent Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen'* (Luc. 3:22). Op de berg van de verheerlijking zei Hij: *'Dit is Mijn geliefde Zoon, luister naar Hem'* (Luc. 9:35). Kort voor Zijn lijden sprak God over Hem met een stem als een donderslag: *'Ik heb Hem verheerlijkt en zal Hem opnieuw verheerlijken'* (Joh. 12:28-30).

9.3. Jezus en de engelen

De engel Gabriël verscheen aan Zacharias en kondigde de geboorte van Johannes de Doper aan (Luc. 1:11-19). Deze engel kondigde aan Maria, en ook aan Jozef, de geboorte van de Here Jezus aan (Luc. 1:26-38; Matt. 1:18-25). Toen de Here Jezus was geboren, verscheen er een engel aan de herders in de velden van Betlehem, die hun de blijde boodschap bracht dat de Heiland van de wereld was geboren. Plotseling was er bij deze engel een hemelse legermacht, die God loofde en zei: *'Eer zij aan God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in mensen een welbehagen'* (Luc. 2:8-15).

God, die geen mens gezien heeft en zien kan, bewoont een ontoegankelijk licht. Bij de geboorte van de Here Jezus is Hij echter gezien door de engelen, en hebben zij ook hun Schepper gezien (1 Tim. 3:16; 6:15-16). De wijzen uit het Oosten hadden een hemelse aanwijzing ontvangen dat de Koning der Joden geboren was. Zij hadden Zijn ster gezien en kwamen naar Jeruzalem om Hem te aanbidden (Matt. 2:1-12). Mogelijk hebben zij dit begrepen uit overleveringen van Bileam en van Daniël (Num. 24:17; zie het boek Daniël). Een engel verscheen aan Jozef en gaf hem de opdracht met het Kind en Zijn moeder te vluchten naar Egypte (Matt. 2:13-15). Na de verzoeking in de woestijn dienden de engelen de Here Jezus (Marc. 1:13). Tot Natanaël, en tot *alle* discipelen, zei de Here Jezus: *'Van nu aan zult u de hemel geopend zien en de engelen van God opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen'* (Joh. 1:52).

Tussen het tweede en het derde gebed in de hof van Getsemane, waar de Here Jezus in zware geestelijke strijd was en bad, kwam er een engel om Hem te sterken (Luc. 22:43). Engelen wentelden de steen af van Zijn graf, en boodschapten aan de vrouwen dat Hij was opgestaan uit de dood (Matt. 28:1-8). Na Zijn hemelvaart zeiden de engelen tegen de discipelen: *‘Deze Jezus, die van u is opgenomen naar de hemel, zal op dezelfde wijze terugkomen als u Hem naar de hemel hebt zien gaan’* (Hand. 1:10-11).

9.4. Confrontaties met de tegenstander

In tegenstelling tot God, die alomtegenwoordig is, kan de satan slechts op één plaats tegelijk verblijven. Hij doorkruist de aarde en hij komt ook in de hemel van waaruit God regeert (Job 1:6-12; 2:1-7). Toen Jezus was geboren, trachtte de satan Hem door middel van Herodes te laten vermoorden (Matt. 2). Na Zijn doop in de Jordaan werd Hij door de Geest geleid naar de woestijn, en eveneens in de woestijn, waar Hij veertig dagen lang werd verzocht door de duivel. In die periode at Hij niet. Nadat die dagen voorbij waren, kreeg Hij honger.

Dit was het moment waarop de duivel had gewacht. Ten slotte probeerde hij toen de Here Jezus met drie verzoeken ten val te brengen. Deze verzoeken dragen hetzelfde karakter als die waarmee de boze ook de eerste mens had verzocht:

1. De begeerte van het vlees (de natuurlijke behoeften). Omdat de Here Jezus honger had, zei hij tegen Hem: *‘Zeg dan dat deze stenen broden moeten worden’*.
2. De begeerte van de ogen (aardse roem). De duivel liet Hem alle koninkrijken van de wereld in een ogenblik zien en bood ze Hem aan wanneer Hij hem zou aanbidden.
3. De hoogmoed van het leven (geestelijke zelfverheffing). Wanneer Hij van het dak van de tempel sprong, zouden de engelen Hem immers opvangen (Matt. 4:1-11; Luc. 4:1-13; vgl. 1 Joh. 2:16).

Toen de duivel de eerste mens verzocht, liet deze zich onder de meest gunstige omstandigheden verleiden. De Here Jezus liet Zich echter in de moeilijkst denkbare situatie *niet* verleiden door de boze. Steeds antwoordde Hij met een woord uit de Schrift: *'Er staat geschreven!'* Daarbij citeerde Hij uit Deuteronomium 8:3; 6:13, 16 en Psalm 91:11-12. Toen de duivel elke soort van verzoeking had beëindigd, stuurde de Here Jezus hem weg; en hij liet Hem voor een bepaalde tijd met rust.

De wonderen en tekenen die de Here Jezus deed, o.a. het uitdrijven van demonen, bewezen dat Hij de Schepper was en macht had over de satan en zijn demonen (Matt. 4:23-25; Joh. 20:30; Hand. 2:22 etc.). De duivel kan natuurverschijnselen zoals een storm gebruiken om mensen te doden. Terwijl de Here Jezus aan boord van een schip lag te slapen, deed hij een aanslag op Zijn leven door middel van een storm. Hierdoor ontstond er een grote onstuimigheid op de zee. Maar de Here Jezus bestrafte de winden en de zee, en er kwam een grote stilte. *'Hij heerst over de overmoed van de zee; wanneer haar golven zich verheffen, stilt Hij ze'*. Hij verbrijzelt Rahab (= onstuimige) als een verslagene (Job 1:18-19; 26:12; Ps. 89:10-11; Matt. 8:23-27).

De wonderwerken die de Here Jezus deed, schreven de Farizeeën echter toe aan Beëlzebul, de aanvoerder van de boze geesten (Matt. 12:22-30). Deze godslastering was een keerpunt in de prediking van de Here Jezus. Nadat Hij en Zijn Koninkrijk waren verworpen door het volk, sprak Hij alleen tot hen in gelijkenissen. In Matteüs 13 legde Hij in zeven gelijkenissen aan Zijn discipelen uit, waaraan het Koninkrijk der hemelen gelijk geworden is. De tweede gelijkenis verhaalt het werk van een vijandig mens, die ook iets zaait. Dit is het werk van de satan, die nadat het goede zaad is gezaaid, er onkruid overheen zaait (Matt. 13:24-30).

Toen de Here Jezus sprak over Zijn lijden, Zijn dood en opstanding, verzekerde Petrus Hem dat dit beslist niet zou gebeuren. De apostel Petrus had kort hiervoor de prachtige belijdenis uitgesproken, die de Vader hem had geopenbaard: *'U bent de Zoon van de levende God'*. Deze Petrus werd nu een spreekbuis van de satan, waarop de Here

zei: *'Ga weg achter Mij, satan!'* (Matt. 16:16-17, 21-23). De boze had het plan om Simon Petrus en al de discipelen te ziften als de tarwe, d.i. hen ten val te brengen. Maar de Meester had voor hen gebeden, dat hun geloof niet zou ophouden (Luc. 22:31-34). Niemand van hen is verloren gegaan, behalve Judas. Nadat hij bewust opstond van tafel om de Here Jezus over te leveren, voer de satan in hem (Luc. 22:3-6; Joh. 13:21-30). Judas en later ook de antichrist, worden allebei *'de zoon van het verderf'* genoemd (Joh. 17:12; 2 Tess. 2:3).

Na de verzoeking in de woestijn was de satan voor een bepaalde tijd van Christus geweken (Luc. 4:13). Maar toen Hij in de hof van Getsemane in gebed was, stelde de satan Hem het lijden in alle hevigheid en verschrikking voor, zodat Zijn zweet werd als bloeddruppels. Toch wilde Hij de drinkbeker drinken, die de Vader Hem had gegeven. Terwijl Hij tot het uiterste werd verzocht, zei Hij tegen de discipelen: *'Bidt dat u niet in verzoeking komt'* (Luc. 22:40-46; Joh. 18:11).

Toen Hij aan het kruis hing, werd Hij bespot door de overpriesters, samen met de schriftgeleerden en de oudsten, terwijl de voorbijgangers Hem lasterden met de woorden: *'Als U de Zoon van God bent' (...)* *'Als Hij de Koning van Israël is, laat Hij nu afkomen van het kruis'* (Matt. 27:39-43). Terwijl Hij daar zo leed, werd Hij door een bende boosdoeners opgehitst, door demonen omsingeld (Ps. 22:13-22). Ook op deze laatste verzoeking ging Hij niet in. Hij daalde niet af van het kruis, maar droeg in de drie uren van duisternis de straf die wij hadden verdiend. Daarna riep Hij met grote stem: *'Het is volbracht!'* Hij boog het hoofd en gaf Zijn geest over, en stierf (Luc. 23:44-46; Joh. 19:28-30). Door Zijn dood aan het kruis en Zijn opstanding uit het graf heeft Hij de satan, die de macht over de dood had, onttroond. Hij heeft alle overheden en machten overwonnen en hen ontwapend (Joh. 10:17-18; 1 Kor. 15:3-4, 54-55; Kol. 2:14-15; Hebr. 2:14-15).

9.5. De demonen

Demonen zijn gevallen engelen, boze geesten (Gr. *daimonia*), ook wel vertaald met duivelen. Juister is demonen. Er is maar één duivel

(Gr. *diabolos*), die de satan genoemd wordt. We zien dat God soms een boze geest of geesten zond (Richt. 9:23; 1 Sam. 16:14-23; 18:10; 19:9).

De twaalf discipelen ontvingen macht om onreine geesten uit te drijven, deze werden ook door de Here Jezus uitgedreven (Matt. 10:1; Marc. 1:23; Luc. 4:33; 9:1-2; 10:17). Satan en zijn demonen kunnen, onder Gods toelating, ziekelijke afwijkingen veroorzaken (Matt. 12:22; 17:15, 18; Job 2:7). Deze boze, onreine gezanten van de satan zijn op vele plaatsen werkzaam (Matt. 12:26-27, 43, 45). Uit de geschiedenis van de genezing van de bezetene in Gadara weten we dat zij er kennis van hebben dat hun het eeuwig oordeel wacht (Matt. 8:29). Demonen zijn met velen (een legioen) en zij kunnen mensen geheel beïnvloeden (Marc. 5:2-5, 9; 11-13; Luc. 8:26-36). Hoewel zij de Here Jezus erkennen als de Allerhoogste en zich bewust zijn van Zijn autoriteit over hen, noemen zij Hem nooit 'Here'! Zij sidderen voor Hem (Marc. 1:23-24; Hand. 19:15; Jak. 2:19).

Deze gevallen engelen, demonen, moeten we niet verwisselen met de gevallen engelen, die zich vóór de zondvloed hebben vermengd met mensen (2 Petr. 2:4; Judas:6). Ook is er een duidelijk verschil tussen geesteszieken en bezetenen. Die moeten we niet met elkaar vereenzelvigen.

9.6. Jezus' rede over de laatste dingen

Toen de Here Jezus voor de laatste keer in de tempel kwam, deed Hij nog een appèl op het geweten van het volk en van hun leiders. Hij beëindigde Zijn toespraken met de klacht: *'Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt die tot u gezonden zijn. Hoe vaak heb Ik uw kinderen niet bijeen willen brengen (...); maar u hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achterlaten. Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij die komt in de naam van de HERE'* (Matt. 21-23).

Bij het verlaten van de tempel wezen de discipelen Hem op de prachtige gebouwen. Hij antwoordde daarop: *'Hier zal niet één steen op de*

andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden' (Matt. 24:1-3; Luc. 21:5-7). Op de Olijfberg aangekomen, met het uitzicht op de stad, stelden zij Hem de volgende vragen:

1. Wanneer zal dit gebeuren?
2. Wat is het teken van Uw komst?
3. En van de voleinding van de eeuw (d.i. de wereld in een bepaalde tijdsperiode, of de mensen die van God vervreemd zijn)?

In Matteüs 24:4-44 vinden we Zijn antwoord op de eerste vraag en hier vertelde Hij hoe het met de Joodse discipelen zou gaan vanaf dat moment tot aan Zijn wederkomst.

In Matteüs 24:45-25:30 vinden we Zijn antwoord op de tweede vraag. In de gelijkenis van de vijf wijze en vijf dwaze meisjes, en in de gelijkenis van de talenten, sprak Hij over de dienst van de gelovigen en hun houding in de eindtijd.

In Matteüs 25:31-46 vinden we Zijn antwoord op de derde vraag: hier spreekt Hij over Zijn glorieuze wederkomst, het oordeel over de volken en het binnengaan in het Koninkrijk.

De Here Jezus ging in op de dingen die vanaf die tijd zouden gebeuren tot de eindtijd, en hoe de discipelen hiermee moesten omgaan. Hij sprak eveneens over Zijn verschijning op de wolken van de hemel met kracht en grote heerlijkheid. Vele verleiders zouden er opstaan, die zouden claimen de Christus te zijn. Volg hen niet na! Oproeren en oorlogen zouden plaatsvinden, maar zij moesten niet bang zijn. Het ene volk zou tegen het andere opstaan, en er zouden grote aardbevingen, hongersnoden en besmettelijke ziekten komen. Ook zouden er verschrikkelijke dingen en grote tekenen vanuit de hemel plaatsvinden, zoals de dingen die in het boek Openbaring worden genoemd (Matt. 24:3-14; Luc. 21:8-11).

Hij vertelde wat de discipelen zou overkomen na Zijn heengaan. Dit is de tijd die beschreven wordt in het boek Handelingen. Zij zouden vervolgd en gearresteerd, en zelfs door naaste familieleden en vrienden gehaat worden. Voor koningen en stadhouders zouden zij worden geleid, en

omwille van Zijn naam zelfs de martelaarsdood moeten ondergaan (Luc. 21:12-19). Hij kondigde ook aan wat er zou gebeuren in het jaar 70 na Chr., toen de Romeinen onder leiding van Titus de stad Jeruzalem hebben veroverd en samen met de tempel hebben verwoest. Hierdoor heeft God een einde gemaakt aan de tempeldienst. Er zou grote nood zijn in het land en toorn over het volk komen.

De gelovigen kregen het advies dan uit de stad te vluchten naar de bergen. De kerkhistoricus Eusebius vermeldt dat de Joodse christenen kort voor het beleg naar Pella zijn gevlucht. Zodoende is niemand van hen omgekomen tijdens het beleg van de stad en de verwoesting erna. Deze verwoesting, als gevolg van de verwerping van de Messias, was al eerder voorspeld (zie Matt. 22:7 en Luc. 19:41-44). Na de verwoesting van Jeruzalem zijn de Joden in ballingschap weggevoerd en verstrooid onder alle volken. Jeruzalem zal door de volken vertreden worden, totdat de tijden der volken vervuld zijn (Matt. 24:1-2; Luc. 21:20-24). De tijden van de volken zijn al eerder begonnen met de terzijdestelling van Israël, en de aanstelling van Nebukadnessar als hoofd van de volken (Dan. 2). Ze duren voort totdat Christus terugkomt, dus tot de komst en de verschijning van de Here Jezus in heerlijkheid.

In Lucas 21:25-28 en Matteüs 24:15-31 spreekt de Here Jezus over 'de gruwel van de verwoesting', waarvan al door Daniël was geprofeteerd (Dan. 9:27; 11:31; 12:11). Maar Hij spreekt ook over de Grote Verdrukking en de plotselinge verschijning van de Zoon des mensen in heerlijkheid. Uit andere Bijbelgedeelten weten wij dat er in die tijd weer Joden in het land wonen, dat de tempel is herbouwd en dat er in deze tempel weer wordt geofferd. De recente geschiedenis toont dat vele Joden al zijn teruggekeerd naar het Beloofde Land. Uit Openbaring 13 en andere gedeelten (o.a. 2 Tess. 2:1-12) blijkt dat de valse profeet, de antichrist, degene is die zich voordoeft als de Messias; door velen uit het volk zal hij worden aangenomen als de grote bevrijder.

Maar hij handelt in werkelijkheid namens het beest 'uit de afgrond' (Openb. 17:8). Hij richt voor de politieke wereldleider, het beest uit de zee, een beeld op in de tempel. Daarna laat deze zich als god vereren, ook wordt er zelfs aanbedding aan de satan gebracht (Openb. 13:4).

Dan is de maat bij God opnieuw vol en komt de periode van de Grote Verdrukking. Hoewel de satan opnieuw zal trachten het volk Israël te vernietigen, gebruikt God de verdrukking, de weeën die over de aarde komen, om het volk Israël opnieuw geboren te doen worden en tot bekering te brengen. Zodat zij daarna Zijn Koninkrijk kunnen ingaan (Joh. 3:3-5). De Here Jezus heeft de inwoners van Jeruzalem de aanwijzing gegeven om uit de stad te vluchten naar de bergen, wanneer zij het afgodsbeeld voor het beest, de 'gruwel van de verwoesting' zien. Dan zullen zij twaalfhonderdzesentwintig dagen door God worden onderhouden (Dan. 9:26; Openb. 12:5, 6, 13-18).

Nooit is er een tijd van benauwdheid geweest zoals er dan zal zijn! Als gevolg van rampen en oorlogen, en oordelen van God, sterft een derde deel van de wereldbevolking (Openb. 9:15-18). Van het volk Israël komt zelfs twee derde om (Zach. 13:8-9). In die tijd vindt er een vreselijke oorlog plaats. De koning van het noorden verslaat de koning van het zuiden. Dan keert hij terug naar Israël en wordt door de Here Jezus verdelgd. Daarna verdelgt Hij de legers van Europa, die inmiddels in Israël zijn aangekomen. Rusland speelt een rol op de achtergrond. Het wordt als laatste van de vijandige volken door de Here Jezus geoordeeld (Jes. 7:18-20; 10:5-11; Dan. 11:40-45; Zach. 14:1-2; Dan. 8:23-24; Joël 2:1-11; Dan. 12:11; Jes. 30:31-34; Zach. 12:1-2; Ezech. 38, 39).

Als de nood op het hoogst is, verschijnt Christus in heerlijkheid en komt Hij terug op de Olijfberg. Dan vernietigt Hij al Zijn vijanden en de vijanden van Zijn volk. God gebruikt de machtswellust en de haat van de volken, die optrekken in de richting van Jeruzalem, om deze machten voorgoed uit te schakelen. Want achter de schermen verzamelt Hijzelf de legers van de koningen van de aarde en van de hele wereld, om hen te verzamelen voor de oorlog van de grote dag van God, de Almachtige. Dit gebeurt op de plaats die in het Hebreeuws Armageddon wordt genoemd, nl. bij de berg Megiddo in het noorden van Israël en op de Golan-hoogte. Zoals God de farao en zijn legers bijeenbracht in de Schelfzee en hen daarin liet omkomen, zo brengt Hij dan de vijanden van Zijn volk bijeen in het sieraadland om hun legers te vernietigen (Zach. 14:3-4; Openb. 16:14-17; 19:11-16).

10. Christus en Zijn engelen in het boek Openbaring

10.1. De toestand van de gemeente

In het boek Daniël vinden we een beschrijving van de dingen die op aarde gebeuren, zoals ze vanaf de aarde worden waargenomen. In het boek Openbaring vinden we echter een beschrijving van de dingen die op aarde plaatsvinden, gezien vanuit de hemel, alsook wat in de hemel zelf gebeurt vooral ten tijde van *de Grote Verdrukking*. De machtsstrijd in de hemelse gewesten en hier op aarde bereikt dan zijn climax. Na een korte beschrijving van het oordeel over de satan wordt ons in de laatste hoofdstukken van het boek Openbaring de Gemeente getoond in het Vrederijk, alsook enkele bijzonderheden over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Johannes was vanwege zijn geloof verbannen naar het eiland Patmos. God had echter aan Jezus Christus de Openbaring gegeven om Zijn dienstknechten te tonen wat spoedig moet gebeuren; en Hij heeft die door Zijn engel gezonden en aan Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven. Terwijl Johannes op de dag des Heren in de Geest was (Openb. 1:10), hoorde hij plotseling een luide stem die hem de opdracht gaf om wat hij zag op te schrijven in een boek en het aan de zeven gemeenten

in Asia te zenden. Toen Johannes zich omkeerde zag hij de Here Jezus, de Zoon des mensen, als Rechter in majesteit wandelen te midden van de zeven gemeenten.

Johannes moest boodschappen sturen aan de zeven engelen, de vertegenwoordigers van de plaatselijke gemeenten, die de boodschap weer moesten doorgeven aan de zeven gemeenten (Openb. 1). Hij moest blijkens 1:19 opschrijven:

1. Wat hij had gezien, nl. het visioen van de Zoon des mensen te midden van de kandelaars, de zeven gemeenten (hst. 1);
2. Wat is: de toestand van deze gemeenten (hst. 2-3);
3. Wat hierna gebeuren zal (hst. 4-22).

In Openbaring 2-3 lezen we een beschrijving van de zeven gemeenten en van hun *geestelijk leven* op dat moment, alsmede een profetische beschrijving van *het verval* dat zou intreden in de christenheid. In Laodicea is zelfs de tijd aangebroken dat Christus buiten de deur van de gemeente staat. God bewaart de ware gelovigen echter voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen (Openb. 3:10).

In de tweede helft van de laatste jaarweek die Daniël beschrijft, zal de satan trachten iedereen tot vreselijke afgoderij te verleiden. Dan breekt de *Grote Verdrukking* aan, de periode waarin de toorn van het Lam over de aarde komt. Maar God heeft ons niet tot toorn bestemd, maar tot *behoudenis*. God bewaart ons voor het uur van de verzoeking. Bewaren *voor* wil zeggen dat wij dit niet zullen meemaken (Openb. 3:10; 1 Tess. 1:10; 2:16; 5:9; Sef. 2:2-3; 3:8; Jes. 5:25). Gedurende die periode worden de heiligen die zijn opgenomen in de hemel, dan ook dáár gezien, vertegenwoordigd door de vierentwintig oudsten. Zij omringen de troon en prijzen Christus als de Schepper en als het geslachte Lam (Openb. 4-5).

10.2. De zeven zegels en de zeven bazuinen

In Openbaring 6 zien we dat het Lam achtereenvolgens zes zegels van de boekrol opent. Hiermee komen de oordelen van God in Zijn rechtvaardige regering over de aarde:

zegel één: een wit paard brengt een schijnvrede. Zonder bloedvergieten wordt een grote overwinning behaald (vs. 1-2);

zegel twee: een rood paard brengt oorlog over de aarde met een vreselijk bloedbad. De vrede is van de aarde weggenomen (vs. 3-4);

zegel drie: een zwart paard brengt rouw en honger. Levensmiddelen kosten veel geld, maar luxe artikelen stijgen niet in prijs (vs. 5-6);

zegel vier: een grauw paard veroorzaakt grote sterfte als gevolg van oorlog en hongersnood. Een vierde deel van de aarde komt om (vs. 7-8);

zegel vijf: een vreselijke vervolging van gelovigen is losgebarsten. Velen sterven als martelaren. Zij roepen: Hoelang nog? Ze moeten in rust wachten, totdat de laatste martelaar is gedood (vs. 9-11);

zegel zes: dit brengt een grote machtswisseling en anarchie teweeg. De hele wereld is in beweging, alle klassen van de maatschappij zijn in opstand. Angstig roept men het uit: 'Wie kan bestaan voor de toorn van het Lam?'

Johannes ziet daarop vier engelen gereed staan om nieuwe oordelen over de aarde te brengen. Een engel roept hun toe een korte tijd te wachten, totdat de honderdvierenveertigduizend uit Israël waren verzegeld (Openb. 7:1-8). Daarna ziet hij een groot aantal gelovigen uit alle naties, de grote menigte die uit de Grote Verdrukking komt. Zij staan vóór de troon en vóór het Lam. Zij prijzen en aanbidden God,

en dienen Hem ononderbroken. Zij zijn gereinigd door het bloed van het Lam, en elke herinnering aan deze vreselijke periode van leed en verdriet zal van hen worden weggenomen (Openb. 7:9-17).

Als het zevende zegel wordt geopend in Openbaring 8, zien wij met Johannes dat er een stilte in de hemel komt. Het is de stilte voor de storm van de zeven bazuinoordelen. Nu komen er plagen over de goddelozen van de kant van de Rechter van de hele aarde. Aan de zeven engelen die vóór God staan, wordt ieder een bazuin gegeven. De oordelen die nu volgen, treffen in het bijzonder het West-Romeinse rijk. Voordat deze oordelen komen, wordt ons 'een andere engel' getoond. Dit is Christus Zelf als de Engel/Priester, die kracht geeft aan de gebeden van de heiligen. Daarna neemt Hij vuur van het altaar en werpt hiermee het oordeel op de aarde (vs. 1-5).

(1) Wanneer de *eerste engel* op de bazuin blaast, wordt het leefmilieu aangetast (vs. 6-7).

(2) Wanneer de *tweede engel* op de bazuin blaast, wordt het grote Babylon – het naamchristendom – getroffen. Zijn economische en politieke systeem gaat ten onder (vs. 8-9; vgl. Jer. 51:25; Openb. 18:21).

(3) Wanneer de *derde engel* op de bazuin blaast, verleidt iemand die in hoog aanzien is (een grote ster) de mensen tot verschrikkelijke afgoderij (vgl. Deut. 29:18; Jer. 9:15) (vs. 10-11).

(4) Wanneer de *vierde engel* op de bazuin blaast, worden de politieke machten getroffen; zij worden verduisterd. Deze vier bazuinen treffen een derde deel van het leven in de lucht, de zee en op de aarde. Een derde deel van alles wat leeft wordt vernietigd, en vele mensen sterven vanwege de rampen die plaatsvinden. Een engel die hoog aan de hemel vloog, riep: 'Wee, wee, wee hun die op de aarde wonen' (vs. 12-13).

In Openbaring 9 wordt de ware aard van de satan geopenbaard.

(5) Als de *vijfde engel* op de bazuin blaast, worden in het bijzonder de niet-verzegelden uit Israël getroffen. Maar dit oordeel treft ook de volken. Assyrië overspoelt Israël (vgl. Joël 2). Demonische machten openbaren zich. Er heerst radeloze angst, en de mensen zoeken de dood

(vgl. Luc. 21:25, 26; 23: 27-32). Dit is het eerste wee. Hierna komen er nog twee (vs. 1-12).

(6) Wanneer de zesde engel op de bazuin blaast, krijgt deze engel de opdracht de vier engelen die gebonden zijn bij de Eufraat te ontbinden. Een geweldig groot leger met demonische aanvoerders trekt daarvandaan op in westelijke richting. Een derde deel van de mensen wordt gedood. De duivel wordt openlijk aanbeden. Ondanks de grote sterfte bekeren de overige mensen zich niet van hun boze werken (Openb. 9:13-21).

Openbaring 10:1 tot 11:14 is een tussenzin. Een engel zweert bij Hem die leeft tot in alle eeuwigheid, dat de tijd van uitstel voorbij is. God gaat ingrijpen! In onze tijd handelt God dikwijls *in het verborgen*. Maar dan zal het geheimenis voleindigd worden, dat God door Zijn profeten heeft verkondigd. Johannes ontvangt uit de hand van de engel die op de aarde en op de zee staat een boekje, waarin de oordelen die nog volgen staan opgeschreven. Johannes begrijpt dat deze oordelen rechtvaardig zijn en hij eet dit boekje op; hij maakt zich er één mee. Vervolgens krijgt hij de opdracht opnieuw te profeteren over vele volken en naties (Openb. 10:1-11). Ook moet Johannes de tempel gaan meten en het altaar, en vaststellen of er zijn die daarin aanbidden (Openb. 11:1-2). De voorhof buiten de tempel is echter aan de heidenen gegeven; tweeënveertig maanden lang zal de heilige stad (Jeruzalem) door hen worden vertreden.

Vervolgens ziet hij twee mannen, die twaalfhonderdzeszig dagen lang een bijzonder getuigenis geven (vgl. Zach. 4). Zij hebben macht de hemel te sluiten, zodat er geen regen valt, en ook macht om de wateren in bloed te veranderen. Dezelfde tekenen werden verricht door Mozes en Elia. Niemand kon deze twee getuigen doden. Als zij hun getuigenis hebben voleindigd, zal het beest uit de afgrond, met de valse profeet, de antichrist, oorlog tegen hen voeren en hen doden. Nadat Johannes hun lichamen drie dagen dood op straat in Jeruzalem heeft zien liggen, kwam de levensgeest uit God in hen en gingen zij op hun voeten staan. Uit de hemel klonk een luide stem: 'Kom hier omhoog'. En ten aanschouwen van hun vijanden stegen zij op naar de hemel. Op datzelfde uur vond

er een grote aardbeving plaats, waardoor zeventuizend voornamelijk bekende personen werden gedood. De overigen werden zeer bevreesd en gaven eer aan de God van de hemel. Hiermee is het tweede wee voorbijgegaan, het derde komt spoedig (Openb. 11:1-14).

10.3. De gebeurtenissen tot aan het einde

Toen de *zevende engel* op de bazuin blies, klonken er luide stemmen in de hemel. In een kort overzicht worden de gebeurtenissen getoond die tot aan het einde plaatsvinden. De vierentwintig oudsten vóór de troon van God vallen op hun gezicht en danken de Here God, de Almachtige die is en die was en die komt, dat Hij Zijn koningschap heeft aanvaard. Zij zien dat het einde van de Grote Verdrukking nadert. De naties waren toornig geworden; nu is Zijn oordeel hierover gekomen, en de tijd van de doden om geoordeeld te worden en om het loon te geven aan allen die Zijn naam vrezen. Johannes zag in de hemel de tempel van God geopend en de ark van het verbond. Het volk Israël heeft vele malen, en vele jaren lang dit verbond verbroken. Maar God bleef trouw aan Zijn beloften, gedaan bij het sluiten van het verbond. Vanuit de heilige plaats in de hemel kwamen vreselijke oordelen. God sprak door middel van bliksem, donderslagen, grote hagel en een aardbeving (Openb. 11:15-19).

Ook zag Johannes in Openbaring 12:1-2 een groot teken in de hemel: een vrouw, namelijk Israël, het volk waarmee God Zijn bijzondere raadsbesluiten ten uitvoer brengt. Dit volk heeft de Messias voortgebracht, en door middel van dit volk gaat Hij de aarde zegenen. In een ander teken in de hemel werd hem getoond dat een vreselijk beest, het hersteld Romeinse rijk onder aanvoering van de satan, dit volk trachtte te vernietigen (Openb. 12:3-18). De satan heeft, zoals we eerder zagen, getracht Christus na Zijn geboorte te doden. Zijn ouders zijn toen met het Kind naar Egypte gevlucht. Na Zijn dood en opstanding heeft God Hem in de hemel opgenomen (vs. 5). Dan vlucht de vrouw, die de Messias heeft voortgebracht, opnieuw. Hier is zij een beeld van het gelovige overblijfsel uit Juda. Nu vlucht zij naar de woestijn, en zij

wordt daar door God twaalfhonderdzestig dagen lang op wonderlijke wijze gevoed en bewaard (vs. 6, 14; vgl. Matt. 24:16).

Johannes ziet tevens dat er oorlog uitbreekt in de hemel. De aartsengel Michaël en zijn engelen voeren oorlog tegen de draak en zijn engelen. De grote draak, de oude slang die genoemd wordt duivel en de satan, wordt op de aarde geworpen. Er is blijdschap in de hemel, omdat de satan – de aanklager van de broeders – voorgoed uit de hemel is verwijderd. Satan, die vol gramschap tegen het volk Israël is, ontketent een vreselijke vervolging tegen de overigen van het volk, die niet naar de woestijn zijn gevluht (vs. 7-18).

Wij zien in Openbaring 13 dat de satan zijn politieke macht in de wereld vestigt, in Openbaring 17 in de godsdienstige wereld en in Openbaring 18 in de commerciële wereld. Openbaring 13 geeft een beschrijving van twee beesten, het beest uit de zee en het beest uit de aarde. Het eerste beest is het hersteld Romeinse rijk, het rijk dat was en niet is en uit de afgrond zal opkomen en naar het verderf zal gaan (Openb. 17:8). Dit rijk komt voort uit de vier eerdere rijken, die als een leeuw, een beer, een panter en een vreselijk dier zijn beschreven in Daniël 7-8. De satan geeft aan dit rijk ongekende macht. Zowel de satan als de heerser van dit rijk ontvangen goddelijk eerbetoon van hen die op de aarde wonen – met uitzondering van degenen die geschreven staan in het boek van het leven van het Lam. Deze politieke machthebber heeft gezag over alle volken en naties; hij spreekt lasteringen tegen God en doet grote dingen, en hij vervolgt de heiligen op een vreselijke manier tweeënveertig maanden lang (vs. 1-10). Deze wereldleider heeft ook militaire macht (vs. 7); hij beheerst de wereldkerk (vs. 15), en het monetaire systeem (vs. 16-17).

Vervolgens ziet Johannes een ander beest, dat uit de aarde opstijgt. Het lijkt een lam te zijn, maar het spreekt als de draak. Het is als het ware de vleesgeworden satan. Deze valse profeet is de antichrist; door zijn macht bewerkt hij dat allen zich buigen voor het eerste beest, de politieke wereldleider. Hij doet grote tekenen, en laat zelfs vuur uit de hemel neerdalen. Door de tekenen die hem gegeven zijn te doen, misleidt hij velen die op de aarde wonen. Hij laat ook een beeld maken

voor de politieke leider. Deze valse profeet ontvangt van de satan zelfs macht om dit beeld te laten spreken. De satan, de politieke wereldleider (het eerste beest), en de valse profeet (het tweede beest), vormen een satanische drie-eenheid. Iedereen moet het beeld aanbidden; wie weigert, wordt gedood. Om te kunnen kopen of verkopen wordt men gedwongen een merkteken te dragen van het beest (de politieke leider), op de hand of op het voorhoofd. Dit teken is de naam van het beest, het mysterieuze getal zeshonderdzesenzestig (vs. 11-18).

Daarna zag Johannes wat beschreven wordt in Openbaring 14. Op de berg Sion stond het Lam, en met Hem honderdvierenveertigduizend, die Zijn naam en de naam van Zijn Vader geschreven hadden staan op hun voorhoofden. Dit aantal representeert een volheid uit de Joden, waarmee de Here Jezus vanuit Sion als Koning zal regeren. Zij zingen een nieuw lied vóór de troon, een lied dat alleen verlostten kunnen zingen. Zij hebben niet meegedaan met de vreselijke afgoderij en zijn rein gebleven. Zij zijn uit de mensen als eerstelingen voor God en het Lam gekocht, want de grote oogst komt nog. Zij volgen het Lam waar het ook heengaat (vs. 1-5).

Vervolgens kondigen drie engelen oordelen aan. De eerste verkondigt het eeuwig Evangelie aan de mensen. Dit heeft als inhoud: God als Schepper te erkennen, Hem te vrezen en te eren. Dit is de laatste oproep tot de wereld om zich te bekeren (vs. 6-7). *Een andere engel* kondigt de val van het grote Babylon aan. Dit is het oordeel over het religieuze systeem dat alle volken verleid heeft tot afgoderij (vs. 8).

Een derde engel zegt met luider stem: 'Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt en het merkteken aan zijn hand ontvangt, dan zal hij ook drinken van de wijn van de toorn van God'. Eeuwige pijniging zal hun deel zijn; nooit zullen zij rust hebben, die het beest en zijn beeld aanbidden (vs. 9-11). Hier zien we de volharding van de heiligen, die de geboden van God en het geloof in Jezus bewaren. Uit de hemel klonk een stem: *'Zalig zijn de doden die in de Here sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten van hun inspanningen'* (vs. 13).

Daarna ziet hij op een witte wolk de Mensenzoon komen. Bij Zijn majestueuze verschijning geeft Hij als de Heer van de oogst opdracht om te maaien. Hij heeft het goede zaad gezaaid, maar de duivel heeft ook gezaaid: namelijk onkruid, dolik, een zaad dat veel op de tarwe lijkt. Rechtvaardigen en onrechtvaardigen zijn met elkaar vermengd. Maar dan is het moment van de grote scheiding gekomen. De engelen doen als de maaiers alles weg wat niet in het Koninkrijk van God thuishoort, alles wat de duivel heeft gezaaid (Matt. 13:24-30; 36-43; Joël 3:12-17). Johannes de Doper heeft gezegd dat Hij die na hem komt, zal dopen met *vuur*. Zijn wan is in Zijn hand. Hij zal Zijn dorsvloer door en door zuiveren, Zijn tarwe in de schuur samenbrengen en het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden (Matt. 3:11-12).

Een andere engel roept dat het uur om te maaien is gekomen, en de aarde wordt dan gemaaid. Weer een andere engel en nog een engel komen uit de hemel om ook de trossen van de wijnstok te oogsten en in de wijnpersbak van de toorn van God te werpen. Een vreselijk oordeel volgt over het ongelovige deel van Israël, dat als de wijnstok voor God vrucht had moeten dragen, maar ook over de volken (Ps. 80:9-12; Jes. 5:7; 63:1-6). Het bloedbad reikt zestienhonderd stadiën ver. Dat is tweehonderdzesennegentig kilometer, ongeveer de lengte van de staat Israël (vs. 14-20).

In Openbaring 15 wordt een groot teken in de hemel beschreven: zeven engelen die de zeven laatste plagen hebben, want hiermee is de grimmigheid van God voleindigd. Zij gieten de schalen met oordelen uit. Maar eerst worden degenen getoond die de overwinning hebben behaald over het beest en over zijn beeld. Zij zingen het lied van Mozes en het lied van het Lam. Zij prijzen God voor Zijn grootheid, wonderbare werken en rechtvaardige en waarachtige wegen. Zij roepen in verwondering: *'Wie zou U niet vrezen?'* Want alle volken zullen komen en Hem aanbidden. Door middel van de oordelen komt God uiteindelijk toch tot Zijn doel met de mensen. Daarna geeft één van de vier levende wezens aan *de zeven engelen* zeven gouden schalen. De levende wezens zijn de cherubs, die erop toezien dat het oordeel van

God in Zijn rechtvaardige regering wordt voltrokken; zij waken over de heiligheid van God (Openb. 4:6-9; 5:8, 11; Ezech. 1:5-28).

De *eerste* schaal van de toorn van God brengt angst, ellende en verontreiniging teweeg. Dit treft hen die het merkteken van het beest hebben en die het beeld aanbidden (Openb. 16:1-2). Als de *tweede engel* zijn schaal uitgiet, veroorzaakt dit algemeen bederf in de (volkeren)zee (vs. 3). Als de *derde engel* zijn schaal uitgiet, treft dit de rivieren en waterbronnen van hen die het bloed van de heiligen en de profeten hebben vergoten (vs. 4-7). De wraak van God treft hen (vgl. Deut. 32:32-43). Als de *vierde engel* zijn schaal uitgiet, worden degenen getroffen die de hoogste macht uitoefenen. Toch bekeren zij zich niet om Hem eer te geven (vs. 8-9). Als de *vijfde engel* zijn schaal uitgiet, wordt de troon, de regeringszetel van het Romeinse rijk getroffen. Tot het einde toe lasteren ze God en bekeren zij zich niet van hun boze werken (vs. 10-11). Wanneer de *zesde engel* zijn schaal uitgiet, raakt de Eufraat – de oostgrens van het Romeinse rijk – opgedroogd om de machten uit het oosten de mogelijkheid te geven in westelijke richting op te trekken. Een duivelse drie-eenheid bewerkt door occulte tekenen dat de koningen van de hele aarde gezamenlijk optrekken om tegen Gods Gezalfde te strijden in het land Israël. Het zal de dag zijn van God, de Almachtige. In Armageddon, d.i. Megiddo, de plaats waar vele koningen streden en het koningschap van Israël een einde vond (Richt. 5:19-20; 2 Kon. 23:29; 2 Kron. 35:22; Zach. 12:11). Daar brengt God Zijn vijanden bijeen om hen te vernietigen (vs. 12-16).

Wanneer de *zevende engel* zijn schaal uitgiet over de lucht, klinkt er een luide stem vanaf de troon in de hemel, die zegt: 'Het is gebeurd!' Er komen vreselijke oordelen uit de hemel over de aarde en zo'n grote aardbeving als er nooit eerder is geweest. De grote stad Babylon, het godsdienstige systeem, en de krachten van de Europese beschaving vallen uiteen en de steden van de heidenvolken storten hierdoor in. Verschrikkelijke oordelen uit de hemel volgen. Een algemene omwenteling, letterlijk door aardbevingen en figuurlijk door het instorten van bestaande systemen, wordt door God bewerkt – zowel in het Romeinse rijk als daarbuiten (vs. 17-21).

In Openbaring 17 wordt aan Johannes door één van de zeven engelen het oordeel over de grote hoer getoond. Alle politieke machten hebben van haar geprofiteerd. Hij ziet deze vrouw zitten op het beest, d.i. het hersteld Romeinse rijk. De zeven koppen tonen de satanische intelligentie van het beest, van dit rijk. De naam van de vrouw is Babylon, want daar ligt de oorsprong van alle geestelijke afgoderij. Het is een verdorven godsdienstig systeem, eerder als profetes aangeduid in de brief aan Tyatira, dat velen tot zonde heeft verleid (Openb. 2:12-28). Zij is vol 'gruwelen', d.i. vol van vreselijke afgoderij. We lazen al eerder hierover (Matt. 24:15; 2 Tess. 2:2-4; Openb. 13:11-18).

Dit godsdienstige systeem wordt ook gekenmerkt door geweld en bloedvergieten. Voorbeelden hiervan zijn het optreden van de inquisitie na de Reformatie en de gebeurtenissen in de Bartholomeüsnacht, waarbij veel bloed vloeide van ware gelovigen. Johannes is verwonderd dat deze vrouw gedragen wordt door de politieke macht, nl. het beest, het rijk dat was, en niet is en zal komen. Deze vrouw is ook gezeten op zeven bergen; de stad Rome, het centrum van de wereldkerk, is gebouwd op zeven bergen. Hierin zullen steeds meer godsdienstige systemen opgaan, niet alleen die na de hervorming eruit zijn voortgekomen; ook andere wereldgodsdiensten maken zich hiermee één (vs. 1-9).

Nadat het Romeinse rijk diverse regeringsvormen heeft gehad, komt er een macht die door anderen naar voren wordt geschoven, zodat de krachten kunnen worden gebundeld. Dit rijk ontvangt in één uur, oftewel in een korte tijd een grote en vreselijke macht; en zijn machthebbers zullen samen oorlog voeren tegen het Lam. Al eerder zagen we in Openbaring 9 dat verschillende legers het land Israël zullen binnenvallen. Menselijk gezien zit Israël dan volledig in de knel en wordt het vernietigd door vijandige legers. Dan grijpt God in, en strijden de legers tegen Hem. Het Lam behaalt een grote overwinning. In die tijd zullen de politieke machthebbers ook samenspannen tegen het grote Babylon, en de vrouw van de rug van het beest werpen. Eerst maakt de satan gebruik van de godsdienst, daarna schaft hij deze volledig af. Zo klonk tijdens de Franse revolutie eerst de leus 'vrijheid, gelijkheid en

broederschap', maar daarna 'geen God en geen meester'. Zo zal het ook dan gebeuren (vs. 10-18)!

In Openbaring 18 zien we Babylon als een *economisch* systeem, eerder lag het accent op het *godsdiensstige* karakter ervan. Een andere engel uit de hemel kondigt aan dat het grote Babylon is gevallen, dit politieke en religieuze systeem dat een woonplaats van demonen was geworden en een schuilplaats voor allerlei onreine geesten (vs. 1-3). Het mosterdzaadje was uitgegroeid tot een grote boom (vgl. Matt. 13:31-32). Door keizer Constantijn (306-337 na Chr.) was de kerk tot staatsgodsdienst verheven. Doordat de wereld in de kerk werd opgenomen, ontwikkelde de christenheid zich tot een aardse macht.

De droom van Nebukadnessar was werkelijkheid geworden, en het rijk van Babel was een grote boom geworden (Dan. 4; Ezech. 31). Velen hebben van dit systeem geprofiteerd, maar de getrouwen worden opgeroepen het te verlaten om niet samen hiermee geoordeeld te worden (vs. 4). Binnen zeer korte tijd stort deze stad, dit goddeloze imperium – dat ook vergeleken wordt met een hoer – in elkaar. Dubbel wordt haar vergolden vanwege wat zij anderen heeft aangedaan. Degenen die voordeel van haar behaalden, treuren. Maar de heiligen verblijden zich, want God heeft het vonnis aan haar voltrokken. Een sterke engel wierp een steen in de zee en zei: Zo zal Babylon met geweld neergeworpen worden! Nooit kan zij meer verleiden en nooit zal haar uiterlijk vertoon meer gehoord of gezien worden (vs. 5-24).

In Openbaring 19 wordt ons de grote vreugde in de hemel beschreven. Tot viermaal toe klinkt er een Halleluja (vs. 1, 3, 4, 6). Johannes hoort een luide stem van een grote menigte in de hemel zeggen: *'Halleluja, de zaligheid, de heerlijkheid, de eer en de kracht zij aan de Here, onze God. Want Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig, omdat Hij de hoer heeft geoordeeld en wraak genomen, eeuwig zal haar oordeel voortduren'*. Opnieuw ziet hij de vierentwintig oudsten en de vier levende wezens, die zich neerwerpen voor de troon (vs. 1-5).

Nadat de grote hoer, de valse kerk, is geoordeeld, wordt er vervolgens met majestueus stemgeluid aangekondigd dat de Here onze God, de

Almachtige, Zijn koningschap heeft aanvaard en dat de bruiloft van het Lam is gekomen. Het is haar, de bruid van het Lam, gegeven bekleed te worden met het prachtige kleeft van de rechtvaardige daden die God in haar heeft gewerkt. Gelukkig worden hier ook genoemd de *gasten* bij het bruiloftsmaal, namelijk degenen die zelf niet behoren tot de Gemeente, zoals de oudtestamentische gelovigen. Zij mogen wel delen in de vreugde, zoals Johannes de Doper zich verblijdde als de vriend van de Bruidegom (Joh. 3:29). De apostel Johannes, diep onder de indruk van alles wat hem is getoond, valt voor de engel neer. Deze zegt onmiddellijk: *‘Pas op dat u dit niet doet, aanbidt God! Want het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie’*. De engel is een mededienstknecht van Johannes en zijn broeders (vs. 6-10).

Vervolgens ziet Johannes dat de hemel wordt geopend en hij beschrijft hoe Christus in majesteit verschijnt als de Koning der koningen en de Here der heren. Vele legers volgen Hem. Veel onschuldig bloed is er in de ca. zesduizend jaar van het menselijk bestaan op aarde gevloeid. Maar Christus voert oorlog in *gerechtigheid* en Hij neemt wraak op al Zijn vijanden. Het beest, het hersteld Romeinse rijk en de koningen van de aarde hebben zich verzameld om oorlog tegen Hem te voeren. Het beest, de vertegenwoordiger van dit vreselijke rijk en de valse profeet, de antichrist, worden beiden zonder enige vorm van proces levend geworpen in de poel van vuur. De overige vijanden worden gedood met het zwaard dat uit Zijn mond komt (vs. 11-20).

In Openbaring 20 lezen we dat Johannes daarna een engel ziet neerdalen uit de hemel. Deze greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan en bond hem voor een periode van duizend jaar. De engel wierp hem in de afgrond en verzegelde deze, zodat hij de volken niet meer kan verleiden – tot het moment dat hij nog een korte tijd zal worden losgelaten (vs. 1-3).

Op tronen zag hij tevens degenen zitten, die als martelaren vanwege hun getuigenis waren gedood tijdens de Grote Verdrukking. Zij werden weer levend en regeerden met Christus. De overige doden (de ongelovigen) worden pas levend gemaakt aan het *einde* van de duizend jaren.

De gelovigen die vóór de laatste jaarweek van Daniël zijn opgewekt (1 Tess. 4:13-18), en direct na de Grote Verdrukking, hebben deel aan de éérste opstanding. Gelukkig zij die hieraan deel hebben! Over de opgestane heiligen heeft de tweede dood geen macht. Zij zullen priesters van God en van Christus zijn, en met Christus als koningen regeren, duizend jaar lang (vs. 4-6).

Nadat de satan is losgelaten uit zijn gevangenis, als de duizend jaren voleindigd zijn, verzamelt hij wereldwijd een groot leger en omsingelt de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad (Jeruzalem). Dan daalt er vuur neer van de hemel, en het verteert hen. De satan die opnieuw velen heeft misleid – nu degenen die geboren zijn tijdens de regering van Christus en die zich gedurende de duizend jaren op geveinsde wijze aan Hem hebben onderworpen – wordt dan geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar het beest en de valse profeet al zijn. Hun pijniging en oordeel zullen eeuwig voortduren. Nooit komt hieraan een einde (vs. 7-10).

Daarna zag Johannes de Here Jezus op de Grote Witte Troon zitten. Voor de troon worden opgeroepen allen die onbekeerd zijn gestorven, de geestelijk doden. Hun lichamen worden weer levend gemaakt, of ze nu tot stof zijn weergekeerd in een graf of in de zee. Hun zielen die bewaard werden in het dodenrijk, keren weer in hen terug. Als complete mensen, met lichaam, ziel en geest, staan zij terecht voor de troon. De boeken worden geopend, elke door hen bedreven zonde komt aan het licht. Ook zag Johannes dat zij werden geoordeeld, ieder overeenkomstig zijn werken, en in de poel van vuur werden geworpen, d.i. de hel, de tweede dood. Dit is niet een soort crematorium, waar alles verbrandt tot as, maar een vreselijke plaats waar zij als complete mensen voor eeuwig van God gescheiden zullen zijn (vs. 11-15).

In Openbaring 21:1-8 zag Johannes vervolgens een beschrijving van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Alles is anders en nieuw! Hij zag de hemelse stad Jeruzalem, in schril contrast met het grote Babylon, neerdalen uit de hemel. Zij heeft zich gereed gemaakt als een bruid, die voor haar man is versierd. De bruid is de Gemeente, en zij vormt de verbinding tussen de hemel en de aarde. God woont bij de mensen

op de nieuwe aarde en zij zullen Zijn volk zijn, één volk dat tot in alle eeuwigheid God op aarde dient en in volkomen harmonie met Hem leeft. Elke herinnering aan het verdriet is weggenomen, ook de dood, waardoor er geen scheiding meer zal zijn. Hij die op de troon zit zei: *'Zie, ik maak alle dingen nieuw'*. De overwinnaars, die reeds genoemd zijn in Openbaring 2 en 3, zullen met Christus alles beërven. De ongelovigen treft een vreselijk lot, de tweede dood (vs. 1-8).

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt de heerlijkheid van het Nieuwe Jeruzalem gedetailleerd in symbolische taal beschreven. Deze hemelstad, de bruid, is na de bruiloft de vrouw van het Lam geworden. Niets onreins kan de stad binnenkomen. De stad heeft geen licht nodig, want het Lam is in haar en verlicht haar. Alle volken zullen in het licht van God wandelen. Gedurende het Vrederijk, de duizend jaren die Johannes noemt in Openbaring 20, zal Christus met Zijn heiligen over de aarde regeren (vs. 9-27).

Viermaal lezen we in de Bijbel de uitdrukking: 'Het is voltooid' (volbracht), of: 'Het is geschied':

1. Na de schepping van de hemel en de aarde (Gen. 2:1-2).
2. Nadat Christus het oordeel over de zonde had gedragen op het kruis en Zijn God had verheerlijkt (Joh. 19:30).
3. Na het uitstorten van de grimmige toorn van God over de aarde en over Zijn vijanden (Openb. 16:17).
4. Na de totstandkoming van de nieuwe schepping (Openb. 21:6).

Daarna laat de engel de troon van God en van het Lam zien (Openb. 22:1-5). Nu worden er geen oordelen meer uitgesproken vanaf de troon, maar stroomt hieruit een rivier van zegen, die genezing brengt voor alle naties. Opnieuw wordt gezegd dat God hen zal verlichten en dat de Zijnen als koningen met Christus zullen regeren in alle eeuwigheid. Zijn dienstknechten zullen Zijn aangezicht zien, d.i. gereed staan om Hem op een wenk van Zijn ogen te dienen.

Er wordt benadrukt dat de woorden van dit bijzondere boek betrouwbaar en waarachtig zijn. De Here, de God van de profeten, heeft Zijn engel gezonden om Zijn dienstknechten te tonen wat spoedig moet gebeuren. *'En zie: Ik kom spoedig. Zalig is hij die de woorden van de profetie in acht neemt. En hij zei tegen hem: verzegel de woorden van de profetie in dit boek niet, want de tijd is nabij'* (vs. 6-11).

De Here Jezus eindigt het boek Openbaring met de woorden: *'Wanneer Ik kom, is Mijn loon bij Mij om ieder te vergelden zoals zijn werk zal zijn. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste. Ik, Jezus heb Mijn engel gezonden om bij u in de gemeente van deze dingen te getuigen'* (vs. 12-16). Waarop de Geest en de bruid vol verlangen zeggen: Kom! (vs. 17).

Dit boek spreekt over de gerechtigheid van God en de rampen, catastrofes en oorlogen die Hij over de aarde laat komen met de bedoeling dat alle mensen zich bekeren, opdat Hij hun allen genade kan schenken. Het laatste boek van de Bijbel besluit met de zegenwens: *'De genade van onze Here Jezus Christus zij met u allen. Amen'* (vs. 21).

Appendix 1: De toekomst van Israël

1. De olijfboom: takken worden geënt, andere worden afgehouden

In Romeinen 9-11 vinden we een beschrijving van het rechtvaardig handelen van God met het volk Israël. Nadat de apostelen aan de Joden het evangelie van de rechtvaardiging op grond van het geloof in Jezus Christus hadden gepredikt, hebben zij als volk deze boodschap verworpen en hebben velen uit Israël zich verhard (Hand. 13:45-48; 14:2; 18:12; 28:23-28). Dat is de reden dat de toorn van God over hen is gekomen, en zij in een diepe geestelijke slaap verkeren (1 Tess. 2:15-16; Rom. 11:8). Hoewel God niet heeft gewild dat Israël de Messias zou verwerpen, heeft Hij dit feit wel gebruikt om zodoende ook de heidenen tot het heil te roepen. Wanneer nu hun diepe val rijkdom voor de wereld betekende, wat een zegen zal Israël dan ontvangen als het uit de doodsslaap ontwaakt en weer tot leven komt (Rom. 11:12)!

Wat de verharding van Israël betreft: dit is voor een deel, d.w.z. het betreft de ongelovige massa. Als de volheid der heidenen is ingegaan en de Gemeente compleet is, zal geheel Israël behouden worden. Hiermee wordt het gelovige overblijfsel bedoeld, dat dan geheel Israël

vormt, omdat de ongelovige meerderheid is omgekomen. Dan zal God de zonden van Zijn volk wegnemen. Allen, Joden en heidenen, waren onder de ongehoorzaamheid besloten, maar God maakt het mogelijk dat allen barmhartigheid kunnen verkrijgen. Alleen God kan zo'n geweldig plan bedenken en uitvoeren. Daarom komt Hem alle heerlijkheid toe (Rom. 11:25-35)!

In Romeinen 11:13-24 lezen we *hoe* het heil niet alleen tot de Joden maar ook tot de volken is gekomen, zodat Joden en heidenen samen de zegen van God kunnen ontvangen. Dit wordt voorgesteld in het beeld van de olijfbom, waarin wij het getuigenis van God zien in zijn verantwoordelijkheid op aarde. In de huidige tijd is dit de christenheid, waardoor Hij Zijn zegen verspreidt. Het gaat om een boom met de wortel, natuurlijke takken en geënte takken:

- De wortel van de boom is de zegen die God aan Abraham heeft beloofd.
- Israël is tijdelijk terzijde gesteld – de natuurlijke takken zijn deels uitgerukt.
- De genade komt tot alle volken – en zij die geloven zijn nu op de wortel geënt.
- Het oordeel komt echter over de naamchristenen – deze takken worden ook uitgerukt.
- Israël wordt als volk opnieuw aangenomen – de oorspronkelijke takken worden opnieuw geënt.

God heeft Zijn volk niet verstoten, want:

- a. door alle tijden heen is er een overblijfsel van gelovige Israëlieten geweest;
- b. nu de volken ook tot het heil worden geroepen, is Israël als volk tijdelijk terzijde gesteld, echter om hen tot jaloersheid te brengen; de tijdelijke terzijdestelling is géén verwerping!

- c. uiteindelijk zal de Verlosser (de Messias) uit Sion komen (d.i. *Jeruzalem*, niet Brussel of Rome), en Hij zal de goddeloosheden van Jakob afwenden.

2. De vijgenboom: ook een beeld van Israël

De vijgenboom is een beeld van het nationale bestaan van het volk Israël. Toen de Here Jezus de laatste keer naar Jeruzalem ging en de stad naderde, zag Hij een vijgenboom maar vond geen vrucht daaraan (Matt. 21:18-22; vgl. Hos. 9:10). Ongeveer in diezelfde tijd verwoordde Hij in een gelijkenis het volgende: *'Iemand die een vijgenboom geplant had in zijn wijngaard kwam om vrucht te zoeken aan de vijgenboom. Toen hij na drie jaar nog geen vruchten vond, gaf hij opdracht deze om te hakken. De wijngaardenier vroeg om nog een jaar geduld te hebben'* (Luc. 13:6-9). Dit was een ernstige boodschap voor Israël.

Johannes de Doper had al gewaarschuwd dat de bijl aan de wortel van de bomen lag (Luc. 3:9). God had geen vruchten van bekering bij Zijn volk gevonden en Hij besloot de bijzondere plaats ervan weg te nemen. Evenals de wijngaardenier een jaar uitstel vroeg en ontving, en ondertussen de boom extra verzorgde, zo gaf God het volk na de verwerping en de kruisiging van Christus nog een jaar uitstel om zich te bekeren. Dan zouden alsnog de tijden van verkwikking aanbreken, en zou het Messiaanse rijk van vrede en gerechtigheid aanvangen (Hand. 3:19-20). Een jaar lang hebben de apostelen deze boodschap aan Israël gepredikt, tot op het getuigenis en de steniging van Stefanus (Hand. 7). De boom, de natie, is echter pas ca. vijfendertig jaar later omgehouden bij de verwoesting van Jeruzalem. Maar de wortel is niet verbrand.

Christus sprak ook over een teken om te kunnen zien dat de dag van Zijn verschijning nabij is. Dit teken is de vijgenboom (Israël), en al de bomen (de omringende volken). Als men de takken van de vijgenboom ziet uitlopen, weet men dat de zomer nabij is (Luc. 21:29-33). Hiermee bedoelde Hij de periode die voorafgaat aan de tijd waarin God opnieuw zichtbaar handelend zal optreden ten behoeve van Zijn volk. Na 1948 zien we dat het volk Israël en de omringende naties, de andere bomen,

een belangrijke rol zijn gaan spelen in het wereldgebeuren (vgl. ook Ezech. 31:1-9; 16-18). Wanneer de Israëlieten zich tot God bekeren, zal Hij naar hen omzien en is de tijd gekomen dat zij als jonge loten aan een boom zullen uitlopen. Dan zijn zij als een altijd groene cipres, en beamen zij wat God heeft gezegd: *‘Door Mij is bij u vrucht te vinden’* (Hos. 14:9).

3. Het visioen van de doodsbeenderen

In een visioen toonde God het herstel van het volk Israël aan de profeet Ezechiël. Eerst zag hij in een vallei veel dode beenderen liggen, daarna zag hij dat er beweging kwam in de beenderen. Als door een onzichtbare hand bewogen, werden ze bijeengebracht. Vervolgens kwam er vlees, spieren en een huid op de beenderen, maar Ezechiël zag nog geen geest in hen. Zo zien wij in onze tijd het volk als het ware uit de dood verrijzen en bijeen worden gebracht in het land. Als zij zich bekeren, zal God Zijn Geest in hen geven en zal het volk ook geestelijk herleven (Ezech. 37:1-14; 36:25-26).

De tijd komt dat God niet alleen de twee stammen zal terugbrengen in het land, maar ook de tien stammen – waarvan niet eerder een overblijfsel is teruggekeerd. Dit wordt voorgesteld in de twee stukken hout, die de profeet vervolgens ziet en waarvan één stuk hout wordt gemaakt. Israël zal opnieuw één hout, één volk zijn. God zal Zijn volk verzamelen uit alle woongebieden waarin zij waren verstrooid, en hen reinigen van hun zonden. Daarna zullen zij voor altijd wonen in het land, dat God aan Jakob heeft gegeven. Zij zullen allen één Koning hebben. Dan zal Hij Zijn heiligdom in hun midden plaatsen, hun God zijn en zij zullen een volk voor Hem ten eigendom zijn (Ezech. 37:15-28).

4. De terugkeer van Israël naar het land

Vele jaren is dit bijzondere volk een volk zonder thuisland geweest, en het Beloofde Land een land zonder een eigen volk. Opmerkelijk is wel dat de Joden hun identiteit hebben bewaard, waar ze ook woonden

in de diaspora. Veelal woonden zij in steden dicht bij elkaar. Na de wegvoering in de ballingschap bleven er een klein aantal Joden in het land Kanaän achter. Aan het begin van de twintigste eeuw ontstond echter bij een deel van hen die in de diaspora leefden, het verlangen weer terug te keren naar het land dat God aan de nakomelingen van Abraham had beloofd. Zo keerden de eerste Zionisten daadwerkelijk terug. Na de tweede wereldoorlog kwam dit verlangen bij velen op. Nu wonen er inmiddels ca. zeven miljoen Joden in de staat Israël. Eerst kwamen ze één voor één terug naar hun thuisland, en daarna met velen tegelijk met schepen en vliegtuigen. Hiermee werd de profetie van Jeremia 16:16 vervuld: *“Ik zal vele vissers zenden en daarna jagers”*.

Ondanks het feit dat velen in ongeloof naar het land terugkeerden, kunnen we hierin de hand van God zien, die al deze dingen bewerkt. Intussen schudt Hij nog steeds het huis van Israël onder de volken. Maar de dag komt dat God hen in het land zal planten, en zij het opnieuw zullen bezitten. Zij zullen dan in gerustheid daarin wonen en er nooit meer uit worden verdreven (Amos 9:8-15; Jer. 24:7; Jes. 32:15-18; 33:20; Ps. 69:34-37).

Het jaar 1948 was in drieërlei opzicht een bijzonder jaar in de wereldgeschiedenis. In dat jaar werd de staat Israël uitgeroepen, werden de Verenigde Naties opgericht en werd ook de Wereldraad van Kerken gesticht. Deze drie machtsblokken spelen in de eindtijd een belangrijke rol. Onmiddellijk na het uitroepen van de staat Israël kwamen de omringende Arabische volken in het geweer en ontketenden zij later ook diverse oorlogen tegen Israël. Op een wonderlijke manier schonk God dit kleine volk telkens de overwinning tegen een enorme overmacht. In het handvest van de Palestijnen is als motto opgenomen, en dit geldt tot op de dag van vandaag: Drijf de Joden in de Middellandse Zee en vernietig hen. In Psalm 83:4-13 lezen we wat de boze opzet is van de tien volken die afstammen van Esau, Ismaël en Lot. Zij willen de woonsteden van God in bezit nemen! Nu, in de eenentwintigste eeuw, zien we dat Israël steeds meer alleen komt te staan tegenover een enorme overmacht. Zelfs hun vroegere bondgenoten laten hen vallen.

Dit laat God stap voor stap toe, zodat zij door de nood gedwongen, in grote benauwdheid, tot God om hulp zullen roepen.

5. De valse profeet

Het dieptepunt in de geschiedenis van Israël zal aanbreken, als orthodoxe Joden de tempel hebben herbouwd maar het volk wordt misleid, doordat de antichrist op het wereldtoneel verschijnt en wordt aangenomen als de beloofde messias en profeet. Hij zal eruit zien als het Lam, maar spreken als de draak. Wanneer hij en velen met hem de satan en de dictator van het Romeinse rijk aanbidden (Openb. 13:4, 11-18), zullen in die tijd echter de ogen van velen uit Israël opengaan. Dit gelovige overblijfsel zal zich met groot berouw tot God wenden. Dan zal Hij de bedekking van hun ogen en de verharding van hun harten wegnemen. Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk. God staat gereed om Zich over hen te ontfermen, hoe diep Zijn volk ook gezonken is (Jes. 25:7-9; Rom. 11:25, 29). Tweeduizend jaar geleden is de Here Jezus naar de aarde gekomen als de grote Profeet, zoals reeds door Mozes was aangekondigd (Deut. 18). Hij kwam in de naam van Zijn Vader, maar het volk Israël heeft Hem toen niet aangenomen. Christus heeft echter ook voorgezegd: er zal een profeet in zijn *eigen* naam komen, en die zal men aannemen (Joh. 5:43).

Onder punt 9.6. citeerden we uit de eindtijdrede van de Here Jezus, waarin Hij sprak over de komende gebeurtenissen en waarschuwde dat de valse profeet, de antichrist velen zou verleiden. Wanneer het volk tot de Moloch komt, d.i. de koning, om hem met olie te zalven, dan zal hij in hun verblinde ogen de messias, de gezalfde zijn (Jes. 57:9). Dan worden er weer offers gebracht in de tempel te Jeruzalem (2 Tess. 2:1-12). In onze tijd hebben orthodoxe Joden niet alleen plannen om de tempel te herbouwen, ze hebben er zelfs de materialen voor klaarliggen. Er is nog één groot probleem: op de plaats waar vroeger waarschijnlijk de tempel stond, is een grote moskee gebouwd. Deze moet eerst verdwijnen, of er moet een alternatieve bouwplaats komen. Het is opmerkelijk dat zowel Joden als moslims zich erop beroemen zonen van Abraham te zijn. Op

de koepel van de Omar-moskee staat geschreven: 'Allah is God, en hij heeft géén zoon'. En de Joden verwierpen de Here Jezus ook, omdat Hij beleed Gods Zoon te zijn.

Wanneer de ogen van het volk opengaan voor dit bedrog en voor de verwerping van de Messias, komen zij in grote geestelijke en fysieke nood. Zij zullen een rouwklacht over Hem aanheffen en rouw bedrijven als over een eerstgeborene (Zach. 12:9-14). God zal hen verhoren, en door een machtig ingrijpen verlossing brengen. Dan zullen zij ook geloven: *"Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft"* (Joh. 3:16). Zoals Daniël zag dat zonder toedoen van mensen een steen loskwam, die elke macht en heerschappij te niet zal doen en de wereldrijken zal verbrijzelen (Dan. 2:34), zo zal weldra de stem van de Zoon van God worden gehoord, de machtige stem van Hem aan Wie alle macht is gegeven, omdat Hij de Zoon des mensen is (Joh. 5:25-27). Op die dag zal de HERE de Enige zijn, en Zijn naam de enige (Zach. 14:3-9).

6. Jeruzalem, een bron van vreugde

Jeruzalem is een bijzondere stad. We zagen eerder dat daar, op de berg Moria, Abraham zijn zoon offerde. En dat daar, op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan, het oordeel werd afgewend na de volkstelling door David. Salomo heeft op die plaats de tempel gebouwd (2 Kron. 3:1). Er zijn heerlijke dingen van de stad van God te zeggen. Alle stromen van zegen die over de aarde zullen vloeien, gaan uit van de stad Jeruzalem (Ps. 87:1-3, 7; Ps. 65:2-6, 9-12). Onder leiding van de Priester-Koning zal in het Vrederijk de tempel van Ezechiël worden gebouwd (Zach. 6:12-13; Ezech. 40-48). In het heiligdom zal dan van onder het altaar een bron ontspringen.

Letterlijk en figuurlijk zal er vanuit Jeruzalem een stroom van zegen vloeien, en genezing brengen aan alle volken (Ezech. 47:1-12). Jeruzalem wordt genoemd:

- de stad van de Here (Jes. 60:14);
- de troon van de Here (Jer. 3:17);
- de HERE onze gerechtigheid (Jer. 33:16);
- de HERE is aldaar (Ezech. 48:35);
- de stad van de waarheid (Zach. 8:3);
- de stad van de grote Koning (Ps. 48:3; Matt. 5:35).

Appendix 2: Christenen en het volk Israël in de eindtijd

1. Tekenen van de eindtijd

De Here Jezus komt naar Zijn belofte terug. Bij Zijn terugkeer naar de hemel vertelde Hij dat het ons mensen niet toekomt dit tijdstip te weten. Het is de dag die de Vader in Zijn eigen macht heeft gesteld (Hand. 1:7). Toch gaf Hij aan Zijn discipelen een aanwijzing. Na Zijn heengaan moesten zij letten op de les van de vijgenboom en de andere bomen. Wanneer die uitspruiten, is de tijd nabij (Matt. 24:32; Luc. 21:29). We zagen eerder al dat de vijgenboom in het profetische Woord een beeld is van Israël, en dat de andere bomen een beeld zijn van de omringende volken. We zien dat een deel van het volk Israël is teruggekeerd naar hun land. Tevens zien we een herstel van het oude Romeinse Rijk, *'het beest dat was en niet is en er toch zal zijn'* (Openb. 17:8).

In onze dagen zien we de profetieën in vervulling gaan. Het zijn belangrijke signalen! Nog een belangrijke aanwijzing om de laatste dagen van de eindtijd te onderkennen, is het denken en het doen van de mensen. Paulus schreef aan Timoteüs: *'Zij verzetten zich tegen de waarheid – het postmoderne denken, ontkennen dat er een absolute waarheid is –; het zijn mensen met een verdorven denken, en wat het*

geloof betreft, verwerpelijk. Dit uit zich in het gedrag van de mensen, want *'zij zijn liefhebbers van zichzelf, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedig, lasteraars, hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, onmatig, ondankbaar, onheilig, verraders, onmatig, wreed, zonder liefde tot het goede, verraders, roekeloos, verwaand, meer liefhebbers van genot dan van God'* (2 Tim. 3:1-8).

De satan, die al zesduizend jaar lang strijd voert tegen God ten koste van de mensen, is als geen ander op de hoogte van de plannen die God met het volk Israël heeft. Hij weet dat hij niet veel tijd meer heeft, en dat de dag van het oordeel over hem snel dichterbij komt. Intussen tracht hij vele mensen mee te slepen in zijn ondergang. Gedreven door een enorme haat zet hij de mensen op tegen God en tegen Zijn volk Israël. We zien en horen wat in de tweede psalm al is voorgezegd: *'De heidenvolken woeden en de volken bedenken wat zonder inhoud is. De koningen van de aarde stellen zich op en de vorsten spannen samen tegen Zijn Gezalfde'*. Zij snoeven: *'Laten wij Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen!'* Maar: *'Die in de hemel woont zal lachen (...)'*. God zegt: *'Ik heb Mijn Koning toch gezalfd over Sion, Mijn heilige berg'* (Ps. 2:1-6).

2. Gods weg met Israël

God gaat al vele eeuwen een bijzondere weg met Zijn volk Israël. Telkens wanneer zij afdwaalden, tuchtigde Hij hen met het doel dat zij zich tot Hem zouden bekeren. Veelal gebruikte Hij daartoe de omringende volken. Maar dit wil niet zeggen dat andere volken daarom maar kunnen doen met Israël en met het Beloofde Land wat hun goeddunkt. Hoewel Gods volk zover is afgedwaald dat Hij het tijdelijk niet meer Zijn volk noemt (Lo-Ammi), neemt dit niet weg dat het Zijn oogappel blijft! Aan het einde van de woestijnreis schreef Mozes al: *'Hij vond hem in een woestijngebied, in een woeste, huilende wildernis. Hij omringde hem, Hij onderwees hem, Hij beschermde hem als Zijn oogappel'* (Deut. 32:10). Ondanks het feit dat God hen overvloedig had

gezegend, keerden zij zich van Hem af. Zij gingen andere goden dienen en aan de demonen offers brengen. Vanwege hun zonden heeft God Zijn aangezicht voor hen verborgen.

Maar de dag komt waarop zij zich zullen bekeren en zullen erkennen dat er geen God is buiten Hem. Dan zal Hij hen van dode zondaren veranderen in een levende natie. En wereldwijd zal de oproep weerklinken: *'Juich, heidenen, met Zijn volk! Want Hij zal het bloed van Zijn dienaren wreken. Hij zal de wraak laten terugkomen op Zijn tegenstanders, en Zijn land en Zijn volk verzoenen!'* (Deut. 32:15-20, 39, 43). Nooit heeft Hij Zijn volk aan hun lot overgelaten. Naar Zijn verkiezing zijn het geliefden omwille van de aartsvaders. Vanwege hun ongeloof zijn sommige takken afgehouden, maar spoedig zal Hij hen opnieuw enten op de wortel. Hij heeft Zijn volk niet verstoten (Rom. 9-11). We zien de profetie van Ezechiël in vervulling gaan. In de vallei van de dorre doodsbeenderen horen we een geruis van beenderen die bij elkaar komen. Er komt vlees en een huid op. Weliswaar is er nog geen geest in. Maar we zien hoe God in het verborgen werkt aan dit volk en het bijeenbrengt (Ezech. 37).

3. De houding van de volken tegenover Israël

Israël gaat een moeilijke, maar grote toekomst tegemoet. Gods Woord is duidelijk hierover, zoals wij zien in de profetie van Zacharia: *'Want zo zegt de HERE van de legermachten: Nadat Hij heerlijkheid heeft beloofd, heeft Hij mij gezonden tot die heidenvolken die u beroven, want wie u aanraakt, raakt Zijn oogappel aan'* (Zach. 2:8). En: *'Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf zeker diepe sneden toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen. Op die dag zal Ik de leiders van Juda maken als een vuurbekken in een stapel hout en als een brandende fakkel in een graanschoof. Rechts en links zullen zij al de volken verteren en Jeruzalem zal nog op zijn plaats blijven, in Jeruzalem'* (Zach. 12:3, 6).

De wereldgeschiedenis bevestigt dat vele volken zich hebben vertild aan Israël. Door hun houding ten opzichte van dit volk hebben zij zichzelf veel schade berokkend. Van de vroegere wereldmacht Egypte is niet veel over. Assur werd zelfs de roede van de HERE genoemd, en Nebukadnessar – de koning van Babel – Zijn dienaar. God gebruikte deze volken als een roede en als een knecht om Zijn eigen volk te tuchtigen (Jes. 10:5-19; 14:4-6; Jer. 27:6). Maar hierin gingen zij veel verder dan God had opgedragen. Om die reden heeft Hij deze landen gestraft en verwoest (Jer. 50-51 etc.).

Maar nog steeds klinkt de oproep: *‘Nu dan, koningen, handel verstandig. Laat u onderwijzen, rechters van de aarde. Dien de HERE met vreze, verheug u met huiver. Kus de Zoon, opdat Hij niet toornig wordt en u onderweg omkomt (...). Welzalg allen die tot Hem de toevlucht nemen!’* (Ps. 2:10-12). En de Heiland van de wereld nodigt nu nog alle mensen uit: *‘Laat u met God verzoenen’* (2 Kor. 5:20-21).

4. Onze houding als christenen tegenover Israël

Het is vreselijk dat de boze in de loop van de geschiedenis velen heeft opgezet tegen het volk Israël. Voornamelijk christenen deed hij geloven dat men dit volk als godsmoordenaars moest uitroeien. Anderen liet hij en laat hij nog steeds geloven dat er voor Israël als volk geen heerlijke toekomst is. Vele christenen geloven nog steeds in de zgn. vervangingstheologie. Die houdt in dat de zegen die God aan Israël heeft beloofd voor de kerk zou zijn, terwijl de vloek voor de Joden is bestemd. Vele christenen geloven ook niet in een letterlijke regering van Christus op aarde. Men denkt dat de profetieën die over Israël zijn uitgesproken, geestelijk moeten worden uitgelegd. In onzekerheid over hun eigen toekomst en met angst zien degenen die dit leren, uit naar de dag van het oordeel. Door allerlei verkeerde opvattingen zien deze christenen niet vol verwachting uit naar de heerlijke komst van de Here Jezus om de Zijnen tot Zich te nemen in de lucht. De dag komt, en wie weet hoe spoedig, dat het profetische woord in vervulling gaat en Hij de valse kerk voorgoed zal oordelen.

Nogmaals, in de toekomst gaat God Zijn heilrijke plannen met het volk Israël ten uitvoer brengen. Tegen Abraham heeft God gezegd: *'Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken* (Gen. 12:3). Deze zegen, en ook de vloek, heeft God door de mond van Bileam herhaald (Num. 24:9). De opdracht voor ons als gelovigen is, het goede te zoeken voor alle mensen. Dit geldt ook voor het volk Israël, het volk waardoor Hij Zijn raadsbesluiten ten uitvoer brengt. Zegenen wil zeggen: goede woorden spreken en ernaar handelen.

De gelovigen vanaf de Pinksterdag tot de wederkomst van Christus in de lucht, zowel uit Israël als uit de volken, behoren bij de gemeente. Dit is het hemelse volk van God. Als vreemdelingen en bijwoners leven zij op aarde (1 Petr. 2:11; Hebr. 11:13-16). Hun burgerschap (*Gr. 'politeuma'*), hun politiek en staatsbestel zijn in de hemel (Fil. 3:20). Zij worden niet opgeroepen over de wereld te regeren of de wereld te verbeteren. Wel kunnen zij door hun houding en hun gedrag een zegen zijn voor andere mensen, welke nationaliteit die ook hebben. Zoals de Vader de Here Jezus in de wereld heeft gezonden, heeft Christus ons als Zijn discipelen, leerlingen en volgelingen in de wereld gezonden om van Hem te getuigen (Joh. 15:27; 17:14-21). Wij dienen als gelovigen te bidden voor Israël, en voor alle mensen (Ps. 122:6; 1 Tim. 2:1-6). Het oude volk van God draagt nog een bedekking, en daardoor zien zij het geweldige plan niet dat God met hen heeft. Door ons getuigenis mogen wij hen tot jaloersheid opwekken, het licht van God laten schijnen en Zijn liefde verspreiden. Zo kunnen wij door ons gedrag tonen dat wij God dienen en de Here Jezus uit de hemel verwachten, die ons redt van de komende toorn (Rom. 11:11-12; 1 Tess. 1:9-10). Hij is de Messias van Israël en de Heiland van de wereld, die hen, ons en alle mensen liefheeft (Joh. 4:42). Hij wil graag de zonden van alle mensen vergeven, als zij die tegenover Hem belijden. Eenieder die Hem gelooft op Zijn Woord, wordt gerechtvaardigd en ontvangt vergeving van zonden (Hand. 13:38-39; Rom. 10:10-13).

5. De openbaring van de antichrist

De valse profeet zal zich als antichrist niet alleen *tegen* Christus richten, maar hij wil ook de plaats van Christus innemen. Wanneer hij komt, zo zagen we al eerder, zal hij in zijn *eigen* naam komen (Joh. 5:43). Hoewel er vele valse profeten en antichristen zijn geweest in de loop van de geschiedenis, is de antichrist van de eindtijd nog niet geopenbaard (1 Joh. 2:18, 22).

Als de mens van de wetteloosheid, en de zoon van het verderf, zal hij zich als God laten vereren (2 Tess. 2:3, 4, 8). En hij wil ook alles beheersen, zodat niemand kan kopen of verkopen zonder het merkteken van het beest (de politieke dictator) op de rechterhand of op het voorhoofd. Ook zal de antichrist grote tekenen doen, want hij zal vuur van de hemel laten neerdalen en het beeld van het beest adem geven en laten spreken (Openb. 13:11-18). Bij de verschijning van de Here Jezus zal hij levend worden geworpen in de poel van vuur (Openb. 19:20).

6. De engelen in de hemelse gewesten

In de hemelse gewesten nemen engelen een belangrijke plaats in, ook na Christus' hemelvaart. Nog steeds stuurt God Zijn engelen uit tot dienst van hen die het heil beërven (Hebr. 1:14). De engelen zijn verblijd, als een zondaar zich bekeert (Luc. 15:10). Evenals vroeger gebruikt God engelen om de Zijnen te beschermen, in het bijzonder de kinderen (Matt. 18:10). Zij helpen in bijzondere omstandigheden. Dit zien wij bijvoorbeeld nadat de apostelen gevangen waren genomen door de sadduceeën (die niet in het bestaan van engelen geloofden). Toen gebruikte God een engel om Zijn gezanten uit de gevangenis te leiden (Hand. 5:17-20). Later gebruikte Hij na de gevangenneming van Petrus opnieuw een engel om hem te bevrijden (Hand. 12:7, 9). Engelen zijn toeschouwers bij wat de gelovigen overkomt en ook van ons gedrag in de gemeente (1 Kor. 4:9; 11:10).

Zoals we al eerder in het Oude Testament zagen, gebruikt God engelen eveneens om een oordeel te voltrekken. Herodes werd bijvoorbeeld

door een engel geslagen met een dodelijke ziekte (Hand. 12:23). Wanneer de Here Jezus zal verschijnen in heerlijkheid, zal Hij komen met Zijn verlost en met Zijn heilige engelen (Matt. 25:31; Marc. 8:38).

7. Satan en zijn engelen

Satan manifesteert zich nog steeds als de overste van deze wereld (Joh. 12:13; 14:30; 16:11). Hij is ook *de god van deze eeuw* en als zodanig heeft hij de gedachten van de ongelovigen verblind, *'opdat de lichtglans van het evangelie van Christus hen niet zou bestralen'* (2 Kor. 4:4). Nog steeds tracht hij mensen in zijn greep te krijgen. Hoewel hij de tactiek steeds aanpast, is zijn doel niet veranderd. Zoals hij aan Christus de koninkrijken van de wereld aanbood, wanneer Hij voor hem knielde, belooft hij nog steeds prachtige dingen aan de mensen als zij voor hem door de knieën gaan (Matt. 4:8).

Hij wordt ook de aanklager van de broeders genoemd (Job. 1:6-12; Zach. 3:1-3; Openb. 12:10). Als onze vijand probeert hij de gelovigen te beschuldigen. Hij zegt bijvoorbeeld tegen ons: Jij bent niet echt een kind van God, want kijk eens hoe slecht je nog bent! Ongelovigen probeert hij echter ervan te overtuigen dat het wel goed met hen zit. Tegen hen zegt hij dan: Jij bent vast ook wel een gelovige, kijk maar hoe goed jij het doet, anderen zijn veel slechter! Zo heeft de satan twee glazen: (a) een vergrootglas, dat hij overtuigde zondaars voorhoudt; (b) een verkleinglas, dat hij geruste zondaars voorhoudt.

De Here Jezus vergeleek de tegenstander met een vogel, die het zaad wegpikt zodra het gezaaid is. En eveneens met een vijandig mens, die onkruid zaait tussen de tarwe (Matt. 13:18-19; 24-30). Als het evangelie wordt gepredikt, tracht de satan altijd het woord weg te nemen of te voorkomen dat het kan gaan groeien. Daarbij probeert hij steeds het werk van God te verstoren, of verwarring te zaaien zoals in het geval van het meisje met de waarzeggende geest. Zij zei: *'Deze mensen, Paulus en Silas, zijn dienstknechten van God, de Allerhoogste, die ons een weg tot zaligheid verkondigen'*. Zij sprak niet over *de* weg, maar *een* weg! Maar dat is een wereld van verschil. Er is maar één weg, namelijk

de Here Jezus. Hij is de weg en de waarheid en het leven, niemand komt tot de Vader dan door Hem (Hand. 16:16-18; Joh. 14:6).

Zoals de vijand Paulus verhinderde naar Tessalonica te reizen om de gelovigen daar te bemoedigen en te onderwijzen, zo probeert hij nog steeds gelovigen in hun dienst te belemmeren of hun werk helemaal te verhinderen (1 Tess. 2:18). Steeds probeert de duivel met sluwheid mensen tot zonde te verleiden. In de ene situatie doet hij zich voor als een engel van het licht (2 Kor. 11:3, 14). In andere situaties wil hij ons angst aanjagen en gedraagt hij zich als een brullende leeuw, die op zoek is naar wie hij zou kunnen verslinden (1 Petr. 5:8). Als een kameleon past hij zich steeds aan de omstandigheden en de omgeving aan. Daarom is het voor ons belangrijk, evenals bij Paulus, dat zijn gedachten ons niet onbekend zijn, zodat hij geen voordeel op ons kan behalen (2 Kor. 2:10-11).

Hoewel wij de macht en de list van de satan niet moeten *onderschatten*, behoeven we die ook niet te *overschatten*. Steeds dienen wij te beseffen dat wij Gods bescherming nodig hebben. Daarom zegt Jakobus: *‘Onderwerpt u dan aan God. Biedt weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvluchten. Nader tot God, en Hij zal tot u naderen’* (Jak. 4:7-8). In de brief van Judas staat ook een belangrijke les: *‘Michaël, de aartsengel, durfde toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen oordeel of lastering tegen hem uit te brengen, maar zei: Moge de Here u bestraffen’* (vs. 9). Laten wij alert zijn. In alle tijden, maar met name in de eindtijd, tracht de vijand door dwaalgeesten en leringen van boze geesten afval te bewerken (1 Tim. 4:1).

8. Onze positie in de hemelse gewesten en onze strijd

De uitdrukking ‘de hemelse gewesten’ komt *vijfmaal* voor in de Bijbel, en wel alleen in de brief aan de Efeziërs. Die uitdrukking betekent ‘het hemelse’. Dit is een breed begrip en het betreft de totale onzichtbare wereld: van het luchtruim om ons heen – waar zowel gevallen engelen en engelen als dienende geesten zijn – tot de hemel van waaruit God

regeert en het Vaderhuis, de woonplaats van God. In de onzichtbare wereld strijden wij tegen machten en boze geesten, maar hebben wij door de Geest ook de toegang tot de Vader. En als leden van Gods gemeente kunnen wij door onze houding en door ons gedrag het leven in relatie met God tentoonspreiden tegenover de zichtbare en de onzichtbare wereld.

Wij lezen in deze brief het volgende over de hemelse gewesten:

- de gelovigen zijn gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten (Ef. 1:3-4);
- God de Vader heeft Christus als de verheerlijkte Mens doen zitten in de hemelse gewesten (Ef. 1:18-21);
- God heeft ons in Hem ook geplaatst in de hemelse gewesten (Ef. 2:4-7);
- de Gemeente maakt aan de overheden en machten in de hemelse gewesten de veelvoudige wijsheid van God bekend (Ef. 3:8-12);
- bekleed met de geestelijke wapenrusting strijden wij tegen de machten in de hemelse gewesten (Ef. 6:11-12).

Het gaat bij de strijd in de hemelse gewesten niet om een strijd tussen mensen onderling, personen van bloed en vlees. De strijd is gericht tegen onzichtbare, geestelijke vijanden. Die machten beheersen de wereld van de duisternis. De zonde komt op veel manieren op ons af, zowel in de zichtbare als in de onzichtbare wereld. In Christus hebben de gelovigen een plaats gekregen in de hemelse gewesten, daar waar Christus nu al is. Er zijn echter verschillende soorten van conflicten. De strijd om in te gaan (1), voordat iemand tot bekering en geloof komt en opnieuw geboren wordt, kan door ongeloof of onkunde soms jaren duren. Wanneer die strijd gestreden is, volgen de conflicten die onder de punten 2 t/m 7 worden genoemd:

1. de strijd om in te gaan – tot geloof komen en opnieuw geboren worden; dit kost je jezelf (Luc. 13:24);

2. de strijd tegen de zonde om ons heen, en zondaars die eropuit zijn ons getuigenis voor Christus teniet te doen. Onszelf voor de zonde dood te houden, is geen strijd maar een geloofshouding (Hebr. 12:4; Rom. 6:11);
3. de strijd in het evangelie (offensief) (Fil. 1:27; 4:3; 2 Kor. 10:3-5; Kol. 1:29);
4. de strijd tégen de geestelijke machten (defensief) (Ef. 6:10-20);
5. de strijd vóór het geloof, nl. vóór de geopenbaarde waarheid (Judas:3);
6. de strijd in de gebeden (Rom. 15:30; Kol. 4:12);
7. de goede strijd van het geloof, de christelijke wedloop (1 Tim. 1:18; 6:12; 2 Tim. 4:7).

In eigen kracht kunnen wij als gelovigen onmogelijk standhouden in de strijd. Vandaar de oproep in Efeziërs 6: *‘Verder, mijn broeders, word gesterkt in de Here en in de sterkte van Zijn macht. Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u kunt standhouden tegen de listige verleidingen van de duivel. Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten. Neem daarom de hele wapenrusting van God aan’* (Ef. 6:10-13).

Als christenen zijn wij ertoe geroepen onze positie als hemelse mensen op aarde waar te maken en stand te houden in de strijd die dit met zich meebrengt. Wij leven te midden van een wereld, die omringd is door geestelijke duisternis, waarin de duivel ons van onze geestelijke zegeningen tracht te beroven. In onszelf zijn wij zwak. Wij hebben het steeds nodig gesterkt te worden in de Here en in de sterkte van Zijn macht. Onze wapens zijn niet stoffelijk, maar geestelijk van aard (2 Kor. 10:4; 1 Tess. 5:8). Daarom is het van groot belang Gods Woord te kennen en dit altijd op de juiste manier in alle omstandigheden van het leven toe te passen. Het gebed en de leiding van God door de Heilige Geest zijn onontbeerlijk voor een gelovige.

Om weerstand te kunnen bieden tegen de geestelijke machten en de wereldbeheersers van de duisternis, is het belangrijk de *hele* wapenrusting van God aan te doen: dus elk stuk van de uitrusting! De kleding van een Romeinse soldaat bestond uit een wapenrok, borstharnas en schoeisel. Zijn wapenrusting bestond uit een schild, een helm en een zwaard. De geestelijke wapenrusting wordt beschreven in Efeziërs 6:14-18. Als soldaten in het leger van Jezus Christus horen wij in dit gedeelte vier commando's:

1. neem op, of bekleed u met de hele wapenrusting (vs. 11);
2. weerstand bieden, staande blijven (vs. 13);
3. opstellen, standhouden (vs. 14-15);
4. neem schild, helm en zwaard (vs. 16-17).

We zagen al eerder dat wij als gelovigen te maken hebben met drie vijanden: de wereld, het vlees en de duivel. In Galaten 5 en 6 worden twee vijanden genoemd, het zondige vlees in ons en de wereld om ons heen. In Efeziërs 6 zien wij nog een vijand van buiten: de duivel. Voor de verleiding van de zonde moeten wij vluchten, zoals bijvoorbeeld Jozef deed (Gen. 39:12-15). Maar de duivel dienen wij als gelovigen te weerstaan met behulp van het zwaard van de Geest (een illustratie hiervan is te vinden in 2 Sam. 23:9-10).

Na alles gedaan te hebben, moeten wij blijven standhouden (Ef. 6:13). Na een overwinning bestaat immers het gevaar te denken dat de strijd voorbij is. Maar let op: zolang wij op aarde zijn, zal de satan ons niet met rust laten! De Israëlieten keerden bij de inbezitneming van het land na elke overwinning weer terug naar Gilgal, de plaats waar het vlees was besneden (Joz. 5:3; 9:6; 10:7,9,15,43; 14:6; Richt. 2:1-5). Na iedere overwinning moeten wij God danken dat Hij ons de overwinning gaf, en nooit op het vlees vertrouwen maar dit steeds oordelen.

De eerste oproep is om *stand te houden*, zich op te stellen en te blijven staan (Ef. 6:14). Als de soldaat met zijn wapenrusting aan ging liggen, bood die hem geen bescherming meer en kon hij daarbij ook snel in slaap vallen. Sisera, de legeraanvoerder, ging liggen, viel in slaap en

werd gedood (Richt. 4:17-24; 1 Tess. 5:5-6). Het middel of de lendenen omgorden met de waarheid, wil zeggen dat onze kracht in het Woord van God ligt. Anders kunnen we niet standhouden of overwinnen in de geestelijke strijd. Daarom moeten wij in de eerste plaats in de geestelijke strijd de *lendenen omgorden* (Ef. 6:14). In de lendenen, de heup van een man ligt zijn kracht (vgl. Gen. 35:11). Een lang kleed, hoe sierlijk ook, is een belemmering om snel te lopen of je werk te doen (Ex. 12:11; 1 Kon. 8:46; 2 Kon. 4:29). Vandaar de oproep de lendenen te omgorden of op te schorten. Dit betekent: zich gereedmaken voor de reis en/of zich toerusten voor een dienstwerk (Job 38:3; 40:2; Spr. 31:17; Luc. 12:35; 1 Petr. 1:13).

Daarbij moeten we ons *bekleden met het borstharnas van de gerechtigheid* (Ef. 6:14). Dit beschermt het hart. Vanuit het hart zijn de uitgangen van het leven. Het Woord van God moet de belangrijkste plaats in ons hart innemen. Door zich het Woord van God eigen te maken, is men bestand tegen dwaalleringen (Ps. 119:160; Luc. 2:19,51; 8:15; Ef. 4:14-15). De gelovige stelt zijn leden als wapens in de dienst van God, en dit begint met het hart. Het hart is van vitaal belang (Rom. 6:13).

Het gedrag van een christen, zijn wandel, dient in overeenstemming te zijn met Gods Woord en met het evangelie. *Schoei daarom de voeten met de bereidheid van het evangelie* van de vrede (Ef. 6:15). Laat zien door je wandel dat je vrede met God hebt en met Hem de weg gaat. Geloof is niet iets alleen voor de binnenkamer (Rom. 5:1; Fil. 1:17). Toen de Israëlieten schuilden achter het bloed van het lam en het paaslam hadden gegeten, omgordden zij hun lendenen, trokken hun schoenen aan en verlieten het land Egypte (Ex. 12:11).

Het schild van het geloof moeten we ook ter hand nemen. De Romeinse soldaten hadden een rechthoekig, half rond schild. Als zij hierachter hurkten, bood dit van voren en opzij volledige bescherming voor de pijlen van de vijand. God is ons Schild (Gen. 15:1; Deut. 33:29; Ps. 33:20; 84:12). Hij wil ons beschermen. De duivel kan vurige pijlen op ons afschieten, maar we mogen schuilen achter de beloften die God heeft gegeven in Zijn Woord. Met het schild van het geloof kunnen we

deze pijlen opvangen en uitblussen, zodat de uitwerking ervan niet schadelijk is. Als we vluchten, biedt het schild geen bescherming.

De helm van de behoudenis, de zaligheid, beschermt het hoofd. In ons hoofd bevinden zich de hersenen, het verstand, de gedachten en het onderscheidingsvermogen. Vanuit het hoofd wordt het lichaam bestuurd. Gelovigen leven vanuit de zekerheid dat zij het eeuwige heil hebben ontvangen. De duivel zal steeds proberen door middel van allerlei verleidingen en verkeerde leringen ons die zekerheid te ontnemen. Wij dienen voortdurend te beseffen dat de behoudenis, de zaligheid, gelegen is in het offer van Christus. Hij is onze hoop en verwachting, op Hem dienen wij ons vertrouwen te stellen (1 Tess. 5:8).

Daarbij hoort *het zwaard van de Geest*, d.i. het Woord van God. Het zwaard van de Geest is zowel een verdedigingswapen als een aanvalswapen in de geestelijke strijd. Het is een *tweesnijdend* scherp zwaard (Hebr. 4:12). Dat wil zeggen: je moet het eerst op jezelf toepassen en daarna op anderen. Petrus, die zichzelf toen nog niet kende, sloeg eerst met een zwaard het oor van Malchus eraf (Luc. 22:38). Nadat bij hem persoonlijk het woord van Christus in herinnering was gekomen, paste hij op de Pinksterdag Gods Woord toe op de luisteraars, zodat zij werden getroffen door het zwaard van de Geest, het zwaard van de levende God (Luc. 22:61,62; Hand. 2:37; vgl. Richt. 7:20). Door middel van dit zwaard, het Woord van God, zijn velen tot bekering en geloof gekomen. Van Christus Zelf kunnen wij leren hoe Hij het Woord van God hanteerde om de duivel te weerstaan. Telkens begon Hij Zijn reactie met de woorden: 'Er staat geschreven' (Matt. 4:4,6,10). De dag komt dat Hij met het zwaard, het woord van God dat uit Zijn mond komt, alle volken zal slaan (Openb. 1:16; 19:15).

Ten slotte *het gebed* (Ef. 6:18-19). In de moderne oorlogvoering hebben soldaten in hun helm een ingebouwde luidspreker en een microfoon. Hierdoor hebben ze rechtstreeks contact met hun bevelvoerder. Via deze verbinding worden zij gewaarschuwd voor gevaren en ontvangen zij opdrachten voor een actie. Zo dienen wij als gelovigen steeds in contact te staan met onze hemelse Leider. Bidden is niet iets wat je af en toe moet doen. Voortdurend, bij elke gelegenheid, moeten we

bidden om bescherming en in elke situatie concreet om wijsheid vragen bij het nemen van beslissingen etc.

9. Lessen uit Israëls geschiedenis

Het Oude Testament beschrijft de geschiedenis en de toekomst van Israël, het aardse volk van God. Het Nieuwe Testament beschrijft de komst van Christus, het ontstaan en de toekomst van de Gemeente, het hemelse volk van God. Het boek Exodus beschrijft het verblijf van Israël in Egypte en de verlossing hieruit. Numeri beschrijft de reis door de woestijn, en het boek Jozua de verovering van het Beloofde Land. Hieruit kunnen wij veel leren, want *'al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is'* (1 Kor. 10:6, 11).

Egypte is een beeld van de wereld waarvan de satan, de overste der wereld, de god is (Joh. 12:31; 14:30; 16:11; 2 Kor. 4:4; Ef. 2:2). Deze wereld dienen gelovigen te verlaten. Nadat wij hebben geschild achter het bloed van het Lam van God, gaan wij op reis naar ons hemelse Vaderland. Zoals het volk Israël werd verlost uit Egypte en de macht van de farao door de tocht door de Rode Zee, zo zijn wij als gelovigen gescheiden van de wereld door Christus' dood. Wij zijn door de doop

immers met Hem begraven in de dood. Wij zijn op die manier gespaard voor Gods oordeel en ook verlost van de macht van de satan.

De ‘woestijn’ is een beeld van de wereld die gelovigen niets meer te bieden heeft, maar het is ook de plaats waar het geloof wordt beproefd. Wanneer God ons geloof beproeft, verzuimt Hij niet dit te zegenen. De satan daarentegen verzoekt mensen met het doel hen ten val te brengen. De woestijn is de plaats waar God op een bijzondere manier voor ons zorgt. Elke dag mogen wij weer eten van het hemelse manna, d.i. genieten van de Here Jezus, en drinken van het water van het levende Woord. De woestijn is ook de plaats waar wij ons eigen hart leren kennen (Deut. 8). Vervolgens zijn wij als gelovigen ook met Christus gestorven en met Hem opgewekt. Het Beloofde Land is de plaats die wij in het geloof in bezit mogen nemen. Dit spreekt van onze positie in Christus in de hemelse gewesten. In figuurlijke zin zijn wij dus ook in Kanaän, het land dat overvloeit van melk en honing. Wij hebben daar een geestelijke strijd te voeren, maar genieten tevens van de hemelse zegeningen en de rust in Christus.

Tussen het boek Jozua en de brief aan de Efeziërs zijn duidelijke parallellen. Jozua beschrijft de letterlijke, maar Paulus de geestelijke werkelijkheid. Jozua beschrijft de aankomst en de inbezitneming van het Beloofde Land door het volk Israël. Zij volgden de ark en gingen droogvoets door de Jordaan. Vervolgens werd het volk besneden in Gilgal, en daarna begon de strijd van het geloof onder leiding van Jozua en de Bevelhebber van het leger des Heren. Elke plaats waarop zij hun voet zouden zetten, zou God hun schenken (Joz. 1-5:12). Dan volgt het verslag hoe zij het land in bezit konden nemen (Joz. 5:13-12:24). Ook vinden wij de omschrijving van hun erfdeel (Joz. 13-19). Ten slotte zien wij hoe zij in het land konden genieten van de rust, mits zij God bleven dienen (Joz. 20-24).

In de brief aan Efeziërs wordt uitgelegd hoe de gelovigen nu op een bijzondere manier zijn verbonden met de opgestane en verheerlijkte Christus. Zoals het volk Israël met de ark door de Jordaan ging, zo zijn wij met Christus in de dood geweest en weer opgestaan uit de dood. Evenals het volk Israël een eenheid vormde, gesymboliseerd in de twaalf

stenen, zo vormen Christus en de Gemeente een bijzondere eenheid, en wel (a) als leden van het lichaam waarvan Hij het hemelse Hoofd is en (b) als Zijn bruid. Met Christus, de Bruidegom, delen wij in Zijn erfenis. Paulus bad voor de gelovigen dat zij hun positie in de hemelse gewesten zouden begrijpen, en hun zegeningen in bezit zouden nemen en verdedigen. Hij riep hen ertoe op in hun wandel navolgers van God te zijn, de duivel geen plaats of voet te geven, en de geestelijke wapenrusting aan te doen om weerbaar te zijn bij geestelijke aanvallen. Zoals het volk Israël het wetboek van Mozes bezat en kracht bezat als het alles wat daarin geschreven stond in acht nam en niet daarvan afweek, zo hebben wij als gelovigen nu het complete Woord van God in onze handen.

Hoewel wij als christenen nog wel *in de wereld zijn*, dienen wij door onze leefwijze te laten zien dat wij niet meer *van de wereld zijn!* Vele christenen hebben echter de tegenwoordige wereld lief gekregen, verlaten ze niet of keren evenals Demas ernaar terug. Zij maken geen beslissende keuze in hun leven om God te dienen. Zij nemen niet dagelijks het kruis op, en volgen de Here Jezus niet in de weg van zelfverloochening en beproeving. Zij voeren niet de geestelijke strijd in het geloof, om al de geestelijke zegeningen in bezit te nemen die God hun wil geven. Hierdoor missen zij de vrede, de blijdschap en de liefde van God in hun hart en twifelen zij voortdurend aan hun behoudenis.

De gelovigen in Korinte en alle gelovigen in elke plaats worden door de apostel gewaarschuwd niet het negatieve voorbeeld van het ongelovige volk in de woestijn te volgen. Hoewel zij het land Egypte verlieten en allen onder de wolk waren en allen door de zee zijn gegaan, was hun einde vreselijk. *'Allen zijn tot Mozes gedoopt in de wolk en in de zee, en allen hebben hetzelfde geestelijke voedsel gegeten en allen hebben dezelfde geestelijke drank gedronken. Maar in de meesten van hen heeft God geen welgevallen gehad, want zij zijn neergeveld in de woestijn'* (1 Kor. 10:1-5).

Als oorzaak dat zij hun bestemming niet hebben bereikt, worden er vijf redenen opgesomd in 1 Korintiërs 10:6-10. Hier vinden wij ook belangrijke principes ter waarschuwing voor ons. De volgorde is niet

chronologisch, maar deze verzen tekenen hoe ongehoorzaamheid tegenover God ontstaat en waartoe die leidt, dus al de ernstige gevolgen ervan:

1. De begeerte in het kwade. Verlangt niet naar kwade dingen, zoals zij begeerden (vs. 6). Hoewel de Israëlieten volop heerlijk voedsel ontvingen, verlangden zij naar vlees en dachten zij terug aan het voedsel van Egypte (Num. 11:4-6). Dit is de zonde van de vleselijke begeerte. Daarmee begon het in de hof van Eden, en met dit principe start de duivel veelal tot op heden om de mensen tot zonde te verleiden.
2. De afgodendienst. Wordt geen afgodendienaars, zoals sommigen van hen (vs. 7). Dit herinnert ons aan de zonde met het gouden kalf (Ex. 32:1-6). Dit is godsdienst naar eigen inzicht, de zonde van de begeerte van de ogen.
3. Hoererij in letterlijke en geestelijke zin. Laten wij geen hoererij bedrijven, zoals sommigen van hen (vs. 8). Hier gaat het om het verkeerde advies van Bileam, die het volk Israël wilde vermengen met de Moabieten (Num. 25). Dit spreekt van de vermenging van Gods volk met de ongelovigen, met de wereld (vgl. 2 Kor. 6:16-18).
4. De Here openlijk op de proef stellen. Laten wij Christus niet verzoeken, zoals ook sommigen van hen Hem verzocht hebben en door de slangen omgekomen zijn (vs. 9). Hun ziel had een afkeer van het manna gekregen (Num. 21:4-9). Zoals toen zijn er ook nu gelovigen, die niet genoeg hebben aan het voedsel dat God heeft gegeven, of die niet geduldig op Zijn tijd kunnen wachten.
5. Opstand tegen God. En mor niet, zoals ook sommigen van hen gemord hebben en omgekomen zijn door de verderver (vs. 10). Vergelijk de opstand van Korach, Datan en Abiram, en het gemor van het volk (Num. 16). Dit is openlijke opstand tegen het gezag dat God gegeven heeft aan de gelovigen. De zonde van de hoogmoed van het leven.

10. Geen strijd meer, maar eeuwig bij Hem!

‘Zalig is hij die leest en zijn zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, want de tijd is nabij’ (Openb. 1:3).

De dag komt dat aan elke vorm van antisemitisme en christenvervolging een einde is gekomen. God zal dan tot Zijn volk Israël zeggen: *‘Sta op, wordt verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de Here gaat over u op en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. In plaats van dat u verlaten en gehaat bent geweest, zal Ik u tot een eeuwige glorie maken, tot een vreugde van generatie op generatie. Er zal niet meer gehoord worden van geweld in uw land, van verwoesting of rampen binnen uw grenzen. Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn, voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen. Zij zullen een stekje zijn, door Mij geplant, een werk van Mijn handen, opdat Ik verheerlijkt zal worden. De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk: Ik, de Here, zal dit te zijner tijd spoedig doen komen’ (Jes. 60:1; 2b; 15; 18; 21-22).*

Nu is het nog de tijd dat God Zijn genade aan alle mensen aanbiedt. Hij vraagt hen om vrijwillig voor Hem te knielen en Christus aan te nemen als Redder. De tijd dat men roept ‘vrede, vrede en geen gevaar’, zal spoedig ten einde zijn. Straks, in de Grote Verdrukking, zal het gelovige overblijfsel van Israël in grote nood tot God roepen: *‘Och, dat U de hemel zou openscheuren, dat U zou neerdalen’ (Jes. 64:1).* Op dit gebed wacht de Here Jezus! Dan verschijnt Hij in heerlijkheid en majesteit en maakt Hij voorgoed een einde aan de misleiding van de satan door wonderen en tekenen met allerlei kracht en leugen, en aan diens strijd tegen God en mensen (2 Tess. 1:8-9; 2:6, 9, 10; Openb. 19:4-21).

Voor ons als gelovigen in deze tijd geldt wat Paulus schreef: *‘En wij vragen u dringend, broeders, met betrekking tot de komst van onze Here Jezus Christus – d.i. Zijn verschijning op de Olijfberg – en onze vereniging met Hem – d.i. de opname in de lucht, Hem tegemoet –, dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt’ (2 Tess. 2:1-2).* Spoedig zal het profetische Woord volledig in vervulling gaan

en dan zal de laatste jaarweek aanbreken, de zeventigste week (Dan. 9:24). In die tijd, kort voor de verschijning van de Here Jezus, zullen engelen zevenmaal op de bazuin blazen en met dit signaal oordelen over de aarde aankondigen.

Voor ons als christenen klinken vóór die tijd andere bazuinsignalen. Deze herinneren ons aan de signalen die werden geblazen door de bazuinen in het Romeinse leger. Wanneer de eerste bazuin klonk, was dit het signaal om zich te verzamelen. Het signaal van de tweede bazuin betekende: opstellen in marsorde. Bij het geluid van de derde bazuin klonk: voorwaarts, mars! De eerste bazuin zouden we kunnen vergelijken met de oproep: *'Komt naar Mij toe, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven'* (Matt. 11:28). Dit is de oproep om zich te bekeren. De tweede bazuin is vergelijkbaar met de oproep: *'Zie, de bruidegom komt, ga naar buiten, hem tegemoet'* (Matt. 25:6). Dit is de roep die sinds de negentiende eeuw weerklinkt om zich gereed te maken voor de wederkomst van Christus.

De derde bazuin valt te vergelijken met de laatste bazuin, het moment dat Christus allen die Hem toebehoren tot Zich roept op de dag van de opname. Hierover lezen wij in de eerste brief aan de Korintiërs het volgende: *'En, dit zeg ik, broeders, dat vlees en bloed het Koninkrijk van God niet kunnen beërven, en de vergankelijkheid beërft de onvergankelijkheid niet. Zie, ik vertel u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij de laatste bazuin. Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen als overgankelijke mensen opgewekt worden, en ook wij zullen veranderd worden (...). God zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Here Jezus Christus (1 Kor. 15:50-57).*

De dag kan elk moment aanbreken waarop de laatste gelovige aan de Gemeente wordt toegevoegd. De apostel zegt elders: *'Dan zal de Here Zelf met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden in Christus zullen eerst opstaan. Daarna zullen wij, de levenden die overgebleven zijn, samen met hen worden opgenomen in de wolken, naar een ontmoeting met*

de Here in de lucht. En zo zullen wij altijd met de Here zijn' (1 Tess. 4:13-18). Met deze woorden bemoedigen wij elkaar nog steeds en zien intussen uit naar de komst van Jezus Christus, naar de dag dat Hij ons komt halen, opdat wij na de bruiloft van het Lam voor altijd bij Hem zullen zijn in het Vaderhuis. Dan zal Hij ons aan Zijn Vader voorstellen, en zullen wij Hem zien, gekroond met eer en heerlijkheid. Wij zullen Hem zien zoals Hij is, en wij zullen dan aanschouwen zoals geschreven staat: 'wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben' (Fil. 3:20-21; Joh. 14:1-3; Hebr. 2:13, 7; 1 Joh. 3:2b; 1 Kor. 2:9).

Vele gelovigen hebben voor het volgen van Christus een hoge prijs betaald. In hun strijd voor het geloof in de Heiland leden zij ontberingen. Sommigen gaven zelfs hun leven, omdat zij hun Meester niet wilden verloochenen. Zij hebben tot bloedens toe gestreden (Hebr. 12:4), en zij ontvingen hiertoe ook genade. Zij beseften met Johannes de Doper, Paulus en vele anderen, zoals een lied het uitdrukt: 'Dwars door de dood neemt Hij mij op in Zijn schoot'. Zoals Paulus het zei: '*(...) de Here zal mij redden van elk boos werk en behouden voor Zijn hemels koninkrijk. Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid! Amen'* (2 Tim. 4:18). Kort voor zijn heengaan schreef de apostel vanuit de gevangenis: '*Ik heb de goede strijd gestreden. Ik heb de loop tot een einde gebracht. Ik heb het geloof behouden. Verder is voor mij weggelegd de krans van de rechtvaardigheid die de Here, de rechtvaardige Rechter, mij op die dag geven zal. En niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning hebben liefgehad'* (2 Tim. 4:7-8).

*Bij U is mij een plaats bereid,
waar mij de eeuw'ge rust verbeidt;
bij U is alle strijd gestreden.
Daar zie ik U, mijn God en Heer,
en breng U eeuwig lof en eer,
Intenser dan ooit hier beneden.
En delend in uw heerlijkheid
Aanbid ik, Heer, uw majesteit.*

'Geestelijke liederen' nr. 2 vers 5